

152540.

Wasser

A. Lipschütz

OTTO BELWÉ BERLIN.

Gärtnerat ehk põllutöö kalender 1885.

„Kündja“

T ä h t r a a m a t

ehf

Cesti rahwa põllutöö kalender

1885

aasta peale pärast meie Issanda Jesuse Kristuse sündimist.

Sell aastal on 365 päewa.

Wäljaannub

J. Nebocat,

põllutöö ja maailmateaduse pildiajalehe

„Kündja“

toimetaja ja wäljaandja Riias.

Tellimiskirjade pealkiri on:

Въ редакцію газеты „Кюндья“ въ Ригѣ.

Liht kirjade pealkiri on:

„Kündja“ toimetusele Riiga.

“Kõne...”
L o m a o r t h ö E

Дозволено цензурою. — Дерптъ, 20. Ноября 1884.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu.

45996

Aastaid arvatatse tänavu:

Maa ilma loomisest Kalvisiuse järel	5835
Jesu Kristuse sündimisest	1885
Ristiisu tulemisest meie maale	694
Tallinna linna ehitamisest	666
Pernu linna alustamisest	630
Raamatutrükkimise hakatusest	445
Martin Lutheruse sündimisest	402
Lutheruse õige usu ülesvõtmisest	368
Vanast katkust	278
Suurest näljast Riia- ja Tallinnamaal	190
Peterburgi linna ehitamisest	182
Teisest katkust	175
Cesti maa Veneriigi valitjuseallasaamisest	175
Tartu suurekooli alustamisest	83
Prantslaste Moskvas olemisest	73
Eestimaal priiuse kuulutusest	68
Riimaa priiuse kuulutusest	66
Jumalateenistus uue kirikuseaduse järel	51
Krimmiõja hakatusest	31
Wiimsest hingekirjutusest	27
Benemaa priiuse kuulutusest	24
Wene-Türgi sõja hakatusest	8
Meie Keisri Aleksandri III. valitjuse hakatusest	5

Päewa- ja kuuarjutamised 1885.

1885 on 2 päewa- ja 2 kuuarjutamist.

- 1) Päewavarjutus 4. paastukuupäeval on näha Põhja-Ameerikas, Atlantis- ja Maa ilma mere peal.
- 2) Kuuarjutus 18. paastukuupäeval on näha Australias, Aσίας, Afrikas, Europas hakkab kell 4, 35 m. p. l.; lõppeb kell 7, 46 m.
- 3) Päewarjutus 27. leikujekuupäeval on näha Atlanti mere peal.
- 4) Kuuarjutus 12. Mihklikuupäeval on näha Lääne-Europas, Ameerikas, Australias.

Aastaajad.

Keewade algab 8. paastuk. k. 12 l. | Sugise algab 10. Mihklif. k. 11 p. l.
Sui algab 9. Jaanif. k. 9 e. l. | Talw algab 9. jõuluk. k. 5 p. l.

Märkide seletamine.

☉ noor kuu.	☽ esimene weerand.
☾ täis kuu.	☾ wiimne weerand.

P. püha. — p. päew ja pärast. — h. hommiku. — l. lõuna. — õ. õõsi. — õ. õhtu. — e. enne.

1	Teisipäew	Uus aasta. Nääripäew.	13	Uue kalendri
2	Reisnädal	Abel, Set	14	kuupäewad.
3	Neljap.	Gnof	15	
4	Keede	Metusala	16	☾ 10, 13' e. l.
5	Laupäew	Simeon	17	
Kolme kuningap. Targad hommikumaalt.			Matt. 2, 1—12.	
6	Pühap.	3 kuningapäew	18	
7	Esmasp.	Aino	19	
8	Teisipäew	Ahto	20	
9	Reisnädal	Kaspar	21	
10	Neljap.	Baawli päew	22	
11	Keede	Koit	23	
12	Laupäew	Rein	24	☾ 3, 8' e. l.
1. p. p. 3 tun. p. Jeesus 12 aastat mana.			Lut. 2, 41—52.	
13	Pühap.	Jaas	25	
14	Esmasp.	Robert	26	
15	Teisipäew	Laur	27	
16	Reisnädal	Kallis	28	
17	Neljap.	Tõnisepäew	29	
18	Keede	Epp	30	☾ 5, 56' e. l.
19	Laupäew	Sara	31	
9. p. e. Krist. ülest. p. Töötegijatest wiinamael.			Matt. 20, 1—16.	
20	Pühap.	Jab. Sebastian	1	Februar
21	Esmasp.	Agnes	2	
22	Teisipäew	Wintfent	3	
23	Reisnädal	Arma	4	
24	Neljap.	Timoteus	5	
25	Keede	Baawli ümb.	6	☾ 12, 14' p. l.
26	Laupäew	Hans	7	
8. p. e. Krist. ülest. p. Külwajast.			Lut. 8, 4—15.	
27	Pühap.	Paul	8	
28	Esmasp.	Kaarel	9	
29	Teisipäew	Samuel	10	
30	Reisnädal	Ludowika	11	
31	Neljap.	Wellamo	12	
1. näärikuupäewal tõuseb päite: l. 8, 32 min, lähneb looja: l. 8, 47 min.				
10.	"	"	"	l. 8, 20 " " " l. 4, 5 "
20.	"	"	"	l. 8, 1 " " " l. 4, 27 "

Põlutõõd näärikuus. Üleüldse. Kuivatamata pe'jetud wili on sage-daste ümberkülweldada. et see mitte hallitama ei lähe, mis wilsja lihwtifets ja terwi-sele kahjulifets teeb. Kui tõige külmemad päewad on, siis on tõige parem kuivatamata wilsja, iseevanis ristheinajeenmid ja laeru peksta. Selle kuu sees keldrisse weetud jää seisab jumel tõige kauemine; enne sisseweldamist peab aga keldrit mõned päewad tuulu-tama. Ehituse- ja tarwispuid peab roiuma, kui tugawat puud tahab saada. Sobuse-sõnnil, mis tallis ehl talli taga hunnikus seisest hukka lähleb ja oma rammu lautab, on põllule wedada ja senna hunnikusse panna. Mesilaste ja kartuhwlite järel on waadata, et külm neile kallale ei lähe. Kalatiikide peal on jää sisse augud raiuda ja et need mitte ruttu linni ei külmeta, on õlgedega pnnutud rataš pealepanna. Looma-tallid on parajad soojad hoida ja selle eest muretšeda, et loomad el kuivad asemel on. Dn tallides paha hais, siis peab neid tuulutama ja sõnniku peale gipfi riputama, et ammoniak ära ei lau. Loomabele on heaste siliia anda ja laks lorda päewas-joota, ommetigi mitte liig külma weega.

1	Reede	Brigita	Wõi-	13
2	Laupäev	Küünlap.	Maarjap. nädal.	14

Paastupüha Kristuse kannatamisest. Luf. 18, 31—43.

3	Pühap.	Ann		15	☉ 3, 58' e. l.
4	Esmasp.	Zlu		16	
5	Teisipäev	Agate.	Wastlapäev	17	
6	Kesknädal	Dora.	Tuhapäev	18	
7	Neljap.	Richard		19	
8	Reede	Salomon		20	
9	Laupäev	Rahu		21	

1. püha paastus. Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

10	Pühap.	Paulina		22	☉ 12, 8' p. l.
11	Esmasp.	Lilli		23	
12	Teisipäev	Karolina		24	
13	Kesknädal	Valvepäev	1. aastaveerand	25	
14	Neljap.	Waleutin		26	
15	Reede	Reidi		27	
16	Laupäev	Juula		28	

2. p. paastus Kanaani naese ust. Matt. 15, 21—28.

17	Pühap.	Enda		1	☉ 5, 37' e. l.
18	Esmasp.	Zie		2	
19	Teisipäev	Sufanna		3	
20	Kesknädal	Silja		4	
21	Neljap.	Ellu		5	
22	Reede	Petripäev		6	
23	Laupäev	Anu		7	

3 p. paastus. Kristus ajab kurati wälja. Luf. 11, 14—28

24	Pühap.	Madisepäev		8	☉ 8, 31' p. l.
25	Esmasp.	Inger		9	
26	Teisipäev	Keisriherra sünd. päev.		10	
27	Kesknädal	Klaudins		11	
28	Neljap.	Zustus		12	

1. küünlatuupäewal tõuseb päite: t. 7, 35 min., läheb looja: t. 4, 45 min.

10.	"	"	"	t. 7, 13	"	"	"	t. 5, 15	"
20.	"	"	"	t. 6, 47	"	"	"	t. 5, 38	"

Põllutöö küünlakuus. Need on needsamad, mis näärakuus. Kodu-loomade juures. Loomatoiduvarandus on hoolega tarwis järelwaadata ja edespäijse aja peale ärajautada, et puudus läte ei tule. Piisku tagawara juures on aeglaste elitootkifid, kiisid ja sellesarnast rammusat toitu anda. Raa 6 tunni 8 tolli-pitkust häkskifit on lojustele soowida. Nõdremad loomad on tugewamate hulgast ära-lahutada ja paremine sööta. Kanbjad määrab on kergema tööde juures pruukida. Tallid ja laudad on sagebaste tuulutada.

Põllutöö ja maailmateaduse piibiajaleht „Küünla“ ei peaks kusagil haritub Eesti perekonnas puuduma. Kes seda tänini weel pole tellinud, tehtu seda õige ruttu. Palja kolme rubla eest toob see õhusaid õpetusi ja ilusaid juttusi.

1	Reede	Sta	13	
2	Laupäew	Reisriherra troonipäew	14	
4. p. paastus. 5000 mehe söötmine. Joan. 6, 1—15.				
3	Pühap.	Kunigunda	15	
4	Esmasp.	Adrian.	16	☉ 7, 14' p. l.
5	Teisipäew	Meta	17	
6	Reiknädal	Gotfried	18	
7	Neljap.	Perpetua	19	
8	Reede	Zuhan	20	
9	Laupäew	Ela	21	
5. p. paastus. Kristust wifatakse kiviwegaga. Joan. 8, 46—59.				
10	Pühap.	Shenni	22	
11	Esmasp.	Konstantin	23	☉ 7, 0' p. l.
12	Teisipäew	Gregor	24	
13	Reiknädal	Ernst	25	
14	Neljap.	Matilde	26	
15	Reede	Mari	27	Suur reede
16	Laupäew	Gabriel	28	
Palmipuudupäha. Kristus sõidab Jerusalema. Matt. 1, 1—9.				
17	Pühap.	Palmipuundepäha	29	Lihawõttepäha
18	Esmasp.	Rööd	30	☉ 6, 17' p. l.
19	Teisipäew	Josep	31	
20	Reiknädal	Priidu	1	April
21	Neljap.	Suur neljapäew	2	
22	Reede	Suur reede	3	
23	Laupäew	Endel	4	
Lihawõttepäha. Kristuse ülestõusmisest. Matt. 16, 1—8.				
24	Pühap.	1. Lihawõttepäha	5	
25	Esmasp.	2. Lih. p. Paastu-M. p.	6	
26	Teisipäew	Manuel	7	☉ 4, 19' p. l.
27	Reiknädal	Kustas	8	
28	Neljap.	Jaanus	9	
29	Reede	Laus	10	
30	Laupäew	Dilme	11	
1. p. p. ülest. p. Kristus näitab ennaft jüngritele. Joan. 20, 19—31.				
31	Pühap.	Toots	12	

1. paastukuupäewal tõuseb päike: k. 6, 23 min., läheb looja: k. 5, 57 min.

1°. " " " k. 5, 59 " " " k. 6, 16 "

20. " " " k. 5, 32 " " " k. 6, 38 "

Põllutööd paastukuu. Põllul. Dumehanged, kus neid talwewilja peal on, tulewad labidaga laialajada, siis tuhka ja muud muste pühkmid õhufest peale-riputada. Nagu t.ada, wõtawad mustad asjad päewaterasid eninemine wastu ja mõjuwad nenda lumefulamise peale. Eõnnitult on lelapõllule hunnikutesse webada. — Rohuajas. Sunapuud on ussideft ja sammaldest, wanast lahtilõõnud koorest ja putulateft puhastada. Eõnnitultawad on teha. — Heinamaal. Nutihunnitad ja mättad on laialajada, kui maa jubä fula on. Tuhka ja kondijahu on heinamaale külwata. — Mesipuu de juures wiletja pe: edele tarwitust möõda raamiga kärjemett anda. Mesipuu de warjus hoida, et linnud mitte wälja ei lenda, kui lumi weel maas on. — Üleüldje. Põlluriistad korrale seada. Eemnewiili tuleb puhastada ja idanema panna. Eõnnit teede ja hoomide pealt kokkupühkida ja mullahunnitu peale webada. Ratused on parandada. Kartuhwiid telbris on läbiwaadata ja müädand

Laadad.

- 10. Woffnarwas, 3 p., Peterburgi gobermangus, Duduwa maakonnas, Sirogonowa Luteruse kiriku juures, 3 p.
- 15. Kofora mõisas, 2 p.
- 17. Zeertsenis, 1 p.
- 30. Kaufes (Kantenhof), 1 p. Walgutas neljap. enne suurt neljapäewa, Keil-kiriku juures eesmaspäew pärast kolmandamat püha paastus, 2 p.

1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5
6	6	6	6
7	7	7	7
8	8	8	8
9	9	9	9
10	10	10	10
11	11	11	11
12	12	12	12
13	13	13	13
14	14	14	14
15	15	15	15
16	16	16	16
17	17	17	17
18	18	18	18
19	19	19	19
20	20	20	20
21	21	21	21
22	22	22	22
23	23	23	23
24	24	24	24
25	25	25	25
26	26	26	26
27	27	27	27
28	28	28	28
29	29	29	29
30	30	30	30

... ja ...

hulgast wäljanoppida. Palka on raiuda ja laudu saagida. Wärsket saepuru mõis häkslite ajemel taerte teas houstele anda. Sillad ojade peal on parandada. Ilukirjanuuse pildiajalehte „Kündjat“ ärgu unustagu teegi Riisk tellumata.

1	Esmasp.	Teodora	13	
2	Teisipäew	Teodosia	14	
3	Reßknädal	Ferdinand	15	☉ 7, 28' e. l.
4	Neljap.	Ambrosius	16	
5	Keede	Witidas	17	
6	Laupäew	Wotele	18	
2. p. p. ülest. p. Hea karjane. Joan. 10, 12—16.				
7	Pühap.	Aaron	19	
8	Esmasp.	Witifu	20	
9	Teisipäew	Mats	21	
10	Reßknädal	Priidu	22	☽ 0, 57' e. l.
11	Neljap.	Herman	23	
12	Keede	Julius	24	
13	Laupäew	Justinus	25	
3. p. ülest. p. Üriteje aja pärast. Joan. 16, 16—23.				
14	Pühap.	Afo	26	
15	Esmasp.	Baniwalde	27	
16	Teisipäew	Prits	28	
17	Reßknädal	Rudolf	29	☉ 7, 51' e. l.
18	Neljap.	Walerian	30	
19	Keede	Bärt	1	Mai
20	Laupäew	Triinu	2	
4. p. p. ülest. p. Kristuse äraminemisest. Joan. 16, 5—15.				
21	Pühap.	Siim	3	
22	Esmasp.	Rajus	4	
23	Teisipäew	Jüripäew	5	
24	Reßknädal	Albert	6	
25	Neljap.	Markusepäew	7	☾ 10, 20' e. l.
26	Keede	Ilmar	8	
27	Laupäew	Anastafius	9	
5. p. p. ülest. p. Sigest palumisest. Joan. 16, 23—30.				
28	Pühap.	Teresia	10	
29	Esmasp.	Maisfi	11	
30	Teisipäew	Tõde	12	

1. Jürikuupäewal tõuseb päite: t. 4, 59 min., läheb looja: t. 7, 3 min.

10. " " " t. 4, 36 " " " t. 7, 22 "

20. " " " t. 4, 12 " " " t. 7, 43 "

Põllutööd Jürikuus. „Kündja“ tuleb niast tellida, mis põllutööst sõnumid ja õpetusi toob. Rodu. Tööpäew on kolme jattu jagada ja pärast sööma puhkamiseaega anda. Kelbrid puhastada ja tuulutada. Kangad pleekima panna. Jäätelbrid õlgebega warjata. Teed, katuseid ja ajad parandada. Tammelepa- ja tomingalooori wärwimise ja apteli tarwis korjata. — Tallis ja laudas. Märastid korjata lasta. Sigu lohitseba, kallunib ja lanab hauduma panna. — Rohuajaks. Puukoolid ja õunapuud ümberlaewata, puhastada, poofida ja usfa tappa. Rõõgiajaks peenrad läbitaewata ja seemned mahateha. Wiisapuusemmed külwata. Wõlufid ja puud istutada. — Põllul ja heinamaal. Jüripäewa ümber on risthein, kaerad, herneid, suinisu ja warased linad külwata. Ristheinapõllud äestada ja gipfi pealepanna. Heinamaad puhastada, mättad tasajaks teha, samblad lahkestada ja kokkurisuda. Kuiva heinamaade peale on kana- ja tuisõnnikut, märja heinamaade peale tuhka külwata.

Laadad.

- Billandis nädal pärast suurt neljapäewa, 1 p.
- Vaides esimesel neljapäewal pärast libanõttepühi, 3 p.
- 10. Võrus, 2 p.
- 19. Namustenis (Krootuse m.) 1 p.
- 20. Rubjas, 2 p., Bühojärwe mõis. Nuustolul Diepää kiriku juures, lojuete- ja linolaat, 2 p., Ouli mõisa, 1 p., Anias, 2 p., Pernus iga esmaspäew ja teisipäew enne Jüripäewa.
- 23. Laudonis, 1 p., Wotmri mõisa Wolmari linna liigidal, 1 p.
- 25. Wana-Safenhovi m., 1 p.; Palmse mõisa Witta mõis juures k-st. nädal pärast libanõtte p., 3 p.
- 27. Tirsenis, 1 p.
- 28. Illingis (Wasseliina kihelkonnas), 1 p.

1	Wotmri
2	Wotmri
3	Wotmri
4	Wotmri
5	Wotmri
6	Wotmri
7	Wotmri
8	Wotmri
9	Wotmri
10	Wotmri
11	Wotmri
12	Wotmri
13	Wotmri
14	Wotmri
15	Wotmri
16	Wotmri
17	Wotmri
18	Wotmri
19	Wotmri
20	Wotmri
21	Wotmri
22	Wotmri
23	Wotmri
24	Wotmri
25	Wotmri
26	Wotmri
27	Wotmri
28	Wotmri
29	Wotmri
30	Wotmri
31	Wotmri

Wotmri mõisa juures on üks kooli, mis kuulub laudonlastele ja seal on õpetaja, kes on ka kooli juhataja. Koolis õpetatakse luteri usuõpetust, aritmeetikat, kirjutamist ja muud kasulikku. Kooli ehitus on uus ja koolimaja on kaunis. Kooli juures on ka üks väike kauplust, kus müüakse erinevaid tooteid. Kooli juures on ka üks väike aed, kus kasvatatakse erinevaid köögivilju. Kooli juures on ka üks väike kütetuba, kus kütetakse erinevaid kütetüüpe. Kooli juures on ka üks väike kütetuba, kus kütetakse erinevaid kütetüüpe.

1	Reiknädal	Volbrispäew	8	13	
2	Neljap.	Taewaminemisep.	14	14	☉ 4, 54' p. l.
3	Keede	+ Leidmisespäew	15	15	
4	Laupäew	Mai	16	16	
6. p. p. ülest. p. Nõmmustajast. Joann. 15, 16—16, 1—14.					
5	Pühap.	Gotthard	7.	17	1. nelipühi
6	Esmašp.	Mujärjepär. sündp.	18	18	
7	Teisipäew	Jeta	19	19	
8	Reiknädal	Stanislaus	20	20	
9	Neljap.	Rigulapäew	21	21	☾ 7, 22' e. l.
10	Keede	Ristu	22	22	
11	Laupäew	Leenu	23	23	
Nelipühi. Pühast Waimust. Joann. 14, 23—31.					
12	Pühap.	1. nelipühapäew	6.	24	
13	Esmašp.	2. nelipühapäew	25	25	
14	Teisipäew	Kristjan	26	26	
15	Reiknädal	Sofia Keisri kroon. p.	27	27	2. aastaweerand
16	Neljap.	Peep	28	28	☉ 10, 8' p. l.
17	Keede	Manni	29	29	
18	Laupäew	Erif	30	30	
Kolmainu Jumala p. Jesus ja Nikodemus. Joann. 3, 1—15.					
19	Pühap.	Wilipp	5.	31	Juuni
20	Esmašp.	Tiiu	1	1	
21	Teisipäew	Triiuu	2	2	
22	Reiknädal	Miili	3	3	
23	Neljap.	Leontine	4	4	
24	Keede	Ester	5	5	
25	Laupäew	Urbanipäew	6	6	☾ 1, 41' e. l.
1. p. p. 3. a. J. Nikas mees ja waene Laatsarus. Lut. 16, 19—31.					
26	Pühap.	Memme	4.	7	
27	Esmašp.	Miff	8	8	
28	Teisipäew	Willem	9	9	
29	Reiknädal	Maksimilian	10	10	
30	Neljap.	Mall	11	11	
31	Keede	Kulla	12	12	

1. meituupäewal tõuseb päite: l. 3, 48 min., lähes looja. l. 8, 6 min.

10. " " " l. 3, 31 " " " l. 3, 23 "

20. " " " l. 3, 18 " " " l. 8, 39 "

Põllutööd meinkuus. Looma ei pea mitte, kui toidupuudus ei sunni, ennemine karjamaale lastma, kui rohi on ülestärganud, et mitte noored rohujuured ära ei saa tallatud, karjasmaa mitte paljaks ei jääks ja waewalt sest ei paraneks. — Põllul. Kartuhliid on mahapanna ja odramaa korrata. Seemendada on suiruklid, suinifid, kanepid, linad, tatrak ja odrad. Rewadene märste laudasõnnik ei ole suiwiljale mitte hea, parem on kunstõnnik. Rejapõlube pealt on ruskafasuuresed ja suuremad kiwid äranoppida, kraawid puhastada. Kõ geb kraawikaldad, mis kändmise juures on figinenud, peawad ärakaewatud ja seba wiiji ilma kasuta seisaw rammus mul dpõllule laialewisatud saama, et west parajaste wõ.b mahajoosta. Kuu lõpu poole on sõnnikumedu ettemõtta. Kuiva sõnnikut ei ole waja põllule wadada. Mis mitte heaste wirtjaga ei o e läbimädanenud, jäägu parent koju. — Rohuajas on wiimne seemendamine toimetada; kõrwitsad, püritsad, kapsad, nairid, ja muud on kuu lõpul istutada: rosimist ja kasmist mitte unustada. Sumalawäened on riwade külge siduda ja juhtida, pärast sõnnikupanemist on maa kergitada. Marbidad ja lehepõnnikad

Laadad.

- 1. Karilarsis (Kähri n õttas), 2 p.
- Koroõttas, 1 p., Stramp, 1 p.
- 9 Wõõsus, Kõpina k best, 1 p.
- 22 Luuteris, Võseri k best, 1 p.
- 30. Angeritis, 1 p., Laodi n õttas püem päraft taewaminemisepuha, 1 päew.

21	22	23	24	25	26	27
----	----	----	----	----	----	----

28	29	30	31	32	33	34
----	----	----	----	----	----	----

35	36	37	38	39	40	41
----	----	----	----	----	----	----

42	43	44	45	46	47	48
----	----	----	----	----	----	----

on hukata. Nõsibe wastu kappaste peal olla märskelt niidetud talmus (uhumõõgab, wõhumõõgab) terwelt eht latti leigatud päraft kappaste peale riputada, kus usja näha on, tes siis tohe arataumad. — Heinamaade peale ei tohi mitte loome lasta. — Üleüldse peawad pühulaud ja heinaküübid puhastatud ja kolkupühitud heinapebred heinamaale wäjaküüwatud saama. Ahjud on parandada ja majade ehitufjed lõpetada. Kändufid on juurida ja luwamise tarwis lõhtuda.

Keegi mõistlik põllumees ärgu unustagu kolme rubla eest „Ründjat“ tellimata.

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

9	10	11	12	13	14	15
---	----	----	----	----	----	----

16	17	18	19	20	21	22
----	----	----	----	----	----	----

23	24	25	26	27	28	29	30
----	----	----	----	----	----	----	----

31	32	33	34	35	36	37	38
----	----	----	----	----	----	----	----

Keegi mõistlik põllumees ärgu unustagu kolme rubla eest „Ründjat“ tellimata.

Keegi mõistlik põllumees ärgu unustagu kolme rubla eest „Ründjat“ tellimata.

1	Laupäew	Linda	13	☉ 0, 19' e. l.
2. p. p. 3. a. J. p. Suurest õhtusöömaajast. Lut. 14, 16—24.				
2	Pühap.	Emma	14	
3	Esmasp.	Liisu	15	
4	Teisipäew	Wäinö	16	
5	Reisnädal	Wiljati	17	
6	Neljap.	Zmanje	18	
7	Keede	Aura	19	☾ 3, 25' p. l.
8	Laupäew	Saima	20	
3. p. p. 3. a. J. p. Arakadunud lambast. Lut. 15, 1—10.				
9	Pühap.	Lehe	21	
10	Esmasp.	Zmbi	22	
11	Teisipäew	Barnabas	23	
12	Reisnädal	Tiina	24	
13	Neljap.	Tobias	25	
14	Keede	Hella	26	
15	Laupäew	Wiidu	27	☉ 0, 55' p. l.
4. p. p. 3. a. J. p. Olge armulised. Lut. 6, 36—42.				
16	Pühap.	Justina	28	
17	Esmasp.	Meelike	29	
18	Teisipäew	Bade	30	
19	Reisnädal	Kert	1	Juli
20	Neljap.	Zlma	2	
21	Keede	Rahel	3	
22	Laupäew	Tiit	4	
5. p. p. 3. a. J. p. Kohkest kalajaagist. Lut. 5, 1—11.				
23	Pühap.	Basilius	5	☾ 2, 2' p. l.
24	Esmasp.	Jaanipäew	6	
25	Teisipäew	Wiiu	7	
26	Reisnädal	Marja	8	
27	Neljap.	7 magajapäew	9	
28	Keede	Josua	10	
29	Laupäew	Petri-Paawlipäew	11	
6. p. p. 3. a. J. p. Wariseride õigusest. Matt. 5, 20—26.				
30	Pühap.	Paawli mälestuspäew	12	☉ 6, 52' e. l.
1. Jaanikuupäewal tõuseb päike: l. 3, 9 min., läheb looja: l. 8, 52 min.				
10.	"	"	l. 3, 8	" " " l. 8, 55 "
21.	"	"	l. 3, 14	" " " l. 8, 53 "

Põllutööd Jaanikuus. Põllul. Sõnnikut vedada, kesapõlbu enne Jaanipäewa künnda, tartuhõlbid iga nädalal mullata. Ristheinaniit on alata, niipea kui pooled juba õitsemas on. Ristheina ei peaks ialgi muidu niitma kui masinaga, mis läbi palju aega kujukts saab, sest aeg on raha. — Umbrohud (ohalab, taljad j. n. e.) on kraawikallaste pealt, põllu ja aja ääri mõõda hoolega mahaniita, enne kui need küpses saamad ja seemned mahapüüfiseda lastewad. — Rohuajaz. Mesilasi on suure hoolega malwata ja pered kinnipüüda. Istutatud puud ja taimed on kastä ja rohida; ärakuwand kaalika- ja kapsataimed on särele istutada. Kapsaliblikatõugud on ärakulata. Humalawäaned on pihete külge panna ja kuivad hulgaft ärakulgata. — Heinamaal. Jaanipäewa ümber on mrdalamate heinamaade pealt hein ärataha, sest enamiste heina-äärjapäewa ümber tulewad pitkalised wihmaajad, mis süs niiju-gustes lohtades palju kahju teewad. — Üleüldse. Heina- ja wiljaküübid on puhastada ja turblad leigata. Meijas heinamaal tulga ettevaatlikult ümberkäia.

„Ründja“ on ainus Eesti püüajaleht, mis laa poole aasta peale wõib tellida.

1	Esmasp.	Cha	13	
2	Teisipäew	Heina-Maarjapäew	14	
3	Reisnädal	Kornelius	15	
4	Neljap.	Ulrik	16	
5	Keede	Heino	17	
6	Laupäew	Döll	18	
7. p. p. 3. a. J. p. 4000 mehe jõotmisest. Mar. 8, 1—9.				
7	Pühap.	Demetrius	19	☾ 1, 56' e. l.
8	Esmasp	Rilian	20	
9	Teisipäew	Annikas	21	
10	Reisnädal	7 wennastepäew	22	
11	Neljap.	Emmeline	23	
12	Keede	Hindrik	24	
13	Laupäew	Maareti päew	25	
8. p. p. 3. a. J. p. Waleprohmetitest. Matt. 7, 15—23.				
14	Pühap.	Laina „Küindja“ sündimisep	26	
15	Esmasp.	Apost lahkum.	27	☉ 3, 59' e. l.
16	Teisipäew	Germina	28	
17	Reisnädal	Aleksiis	29	
18	Neljap.	Rosina	30	
19	Keede	Ralew	31	
20	Laupäew	Elias	1	August
9. p. p. 3. a. J. p. Üietohjustest majapidajast. Lul. 16, 1—9.				
21	Pühap.	Daniel	2	
22	Esmasp.	Maarja Mg. Keisri-	3	☉ 11, 32' p. l.
23	Teisipäew	Udelheid proua nimep.	4	
24	Reisnädal	Juta	5	
25	Neljap.	Jakobipäew	6	
26	Keede	Anna	7	
27	Laupäew	Marta	8	
10. p. p. 3. a. J. p. Jerusalema ärarikkumisest. Lul. 19, 41—48.				
28	Pühap.	Tuulife	9	
29	Esmasp.	Olewipäew	10	☉ 1, 51' p. l.
30	Teisipäew	Rosalie	11	
31	Reisnädal	Weiko	12	

1. heinakuupäewal tõuseb päike: l. 3, 27 min., läheb looja: l. 8, 43 min.

10. " " " l. 3, 42 " " " l. 8, 29 "

20. " " " l. 4. 1 " " " l. 8, 10 "

Põllurööb heinakuus. Koduloomad. Et kaa see kuu oma palawuse läbi lojustele kahjulikult wõib saada, siis on selle asja poolest jeda tähele panna, mis meie Zaanituus oleme soowinud. — Põllul. Kesapõld on korrata ja kuu lõpul hoollega ärestada; sell korral on kaa paras aeg, kondjahu magudesse külmata ja siseäestada. Nisheinapõllud talwekülwiks wõiwad sellaläb. heaste ettevalmistatud jaada, kui neljaruuga jahta pruugitakse. Kesapõllu pealt niidetud häreherned on koha mahaniita, niipea kui nad on äraditsenud, siis rohelisest pärast kusa-gile majale kuumama wedada, tõrs aga koha ümberkünda ja raste rulliga rullida. Nuffi- ja nisuniitmine ei tohi mitte nii kaua aega wiita, kuni iwad wiljapeade sees on lõwats saanud. Koerkanepid on wäljatistuda. Seemneriishein on nita. Kartuholid on mullutada. — Rohuajas. Humalad kergitada. Umb-rohi äratistkuda. — Heinamaal. Heinaniit on lõpetada. — Üleüldse. Rae-

Laadad.

- 2. Pernus, karjalaat, 2 p., Karfi m., 1 p., Smiltenis, 1 p., Westenis, 1 p.
- 10. Dgeris Ergle kihelt., 1 p.
- 12. Sblofis, 8 p.
- 13. Kropes, 1 p.
- 20. Rias, willalaat, 3 nädalat, Pernus, sakkalaat, 3 näd.
- 22. Ergles, 1 p.
- 25. Lauberis Moogdalena kihelt., 1 p., Sektinas Alufenese kihelt., 1 p., Seekveinas, 1 p.
- 26. Wolmaris, 1 p., Ergemis, 1 p., Baltzmanes, 1 p.
- 29. Kuszenes, 1 p.

1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10
11	11
12	12
13	13
14	14
15	15
16	16
17	17
18	18
19	19
20	20
21	21
22	22
23	23
24	24
25	25
26	26
27	27
28	28
29	29
30	30
31	31

wud puhaštada. Pärnadiisi korjata. Reheahjud parandada ja hiireaugud linnimüürida, n isama laa aitabes.

„Ründja“ püldiajaleht on aastas kolme rubla eest Niast õige ruttu tellida.

1	Neljap.	Petruse wang. ol.	13	
2	Reede	Hannibal	14	
3	Laupäew	August	15	
11. p. p. 3. a. J. p. Wariserist ja tõlnerist.				Lut. 18, 9—14.
4	Pühap.	Annus	16	
5	Esmasp.	Dswald	17	☉ 3, 23' p. l.
6	Teisipäew	Krist. ärajelet. p.	18	
7	Kesknädal	Tõnu	19	
8	Neljap.	Gottlieb	20	
9	Reede	Romanus	21	
10	Laupäew	Lauritsap.	22	

12. p. p. 3. a. J. p. Kurdist ja keeletumast.				Mart. 7, 31—37.
11	Pühap.	Olga	23	
12	Esmasp.	Klara	24	
13	Teisipäew	Madli	25	☉ 7, 2' p. l.
14	Kesknädal	Salme	26	
15	Neljap.	Rukki-Maarjap.	27	
16	Reede	Zisak	28	
17	Laupäew	Meiu	29	

13. p. p. 3. a. J. p. Preester ja Samariamees.				Lut. 10, 23—37.
18	Pühap.	Helena	30	
19	Esmasp.	Anni	31	
20	Teisipäew	Päären	1	September
21	Kesknädal	Rut	2	☉ 6, 51' e. l.
22	Neljap.	Kaalu	3	
23	Reede	Safarias	4	
24	Laupäew	Pärtlipäew	5	

14. p. p. 3. a. J. p. Kümnest pidalitõbisest.				Lut. 17, 11—19.
25	Pühap.	Ludwig	6	
26	Esmasp.	Natalie	7	
27	Teisipäew	Lembit	8	☉ 10, 20' p. l.
28	Kesknädal	Auguste	9	
29	Neljap.	Joannese pea mah. p.	10	
30	Reede	Aleksander. Keisriherra	11	
31	Laupäew	Rebecka nim. p.	12	

1. leikuseknupäewal tõuseb päite: l. 4, 25 min., läheb looja: l. 7, 43 min.

10. " " " l. 4, 43 " " " l. 7, 21 "

20. " " " l. 5, 4 " " " l. 6, 55 "

Põllutööd leikuseknu. Rukkiõrre ülestüundmine nelja rauaga jahaga, põllu kojutavaks ettemalmistamiseks tulema aastase juuwiija tarwis. — Wili rehepeksumasinaga põllul peksetud annab kuimemaid iwafid kui küünist ehk kuhjast. Sääranis hoolega on seemnewili puhastada ja läbitatjuda, kas see heaste idaneb. — Talwewili on aegsaste mahateha. — Suuwiiljal eikufe poole peale suurt hoolt pöörama, et tarwiisid tööd alati õigel ajal ja ruttu tehtud jaawad. — Puu-wili on ettemaatkult mahawõtta, et mitte ühtlasi tulemaaastased pungad äramurtud ei saa. — Lojustele peab kats lorida päewas wärsket wett antud jaama ja kui wähegi wõimalik, wee sisse künasse natukene weewilhaput walada, et see piisut hapuka mau saab.

„Kümbja“ on Eesti põllumestele soowida ja tellida. Poolest aastas 2 rubla.

Laadad.

1. Sere m. Jaama kihelk. hõuste- ja meistelaat, 3 p.
2. Wälkas, Peebalgi kihelk., 1 p.,
10. Walgas, 1 p., Westenes, 1 p.,
Ketses Niitaure kihelk., 1 p.,
Roõgowstis Tirse kihelk., 1 p.,
Loorupes Sigulda kihelk., 1 p.,
Uues-Laitsnas Opekalna kih., 1 p.,
Muujenis Wolmari kihelk., 1 p.,
Lemsalis, 1 p., Moisetatsis, 1 p.
15. Helmes, 2 p., Alukeneses, 1 p.,
Pudenbrotis, 1 p., Seisweinas,
Smiltenis, 1 p.
24. Ergles, 1 p., Rubjas, 1 p., Si-
guldas, 1 p., Rose ja Roosi m.,
1 p., Uuemõisas, Willandi maa-
konnas, 2 p.
28. Wõcus, 1 p., Rilingis, 1 p., Lel-
les, Wändra kihelk., hõuste- ja
meistelaat, 2 p.
29. Korwes, 1 p., Tirses, 1 p.
30. Kantjus, 1 p.

15. p. p. 3. a. J. p. Mammonast. Matt. 6, 24—34.

1	Pühap.	Sulew	13	
2	Esmasp.	Elisa	14	
3	Teisipäew	Berta	15	
4	Reisnädal	Tiidu	16	☉ 7, 51' e. l.
5	Neljap.	Natanael	17	
6	Keede	Magnus	18	
7	Laupäew	Regina	19	

16. p. p. 3. a. J. p. Naini linna surrust. Luf. 7, 11—17.

8	Pühap.	Maarja sündimise p.	20	
9	Esmasp.	Bruno	21	
10	Teisipäew	Albertine	22	
11	Reisnädal	Gerard	23	
12	Neljap.	Kürus	24	☉ 9, 31' e. l.
13	Keede	Amatus	25	
14	Laupäew	Ristiülesandamise p.	26	

17. p. p. 3. a. J. p. Weetõbisest. Luf. 14, 1—11.

15	Pühap.	Nikodemus	27	
16	Esmasp.	Helmi	28	
17	Teisipäew	Risti	29	
18	Reisnädal	Tõnts 3. aastaweerand	30	
19	Neljap.	Tints	1	☉ 1, 6' p. l.
20	Keede	Zaana	2	Oktober
21	Laupäew	Matteusep.	3	

18. p. p. 3. a. J. p. Suuremast käjust. Matt. 22, 34—46.

22	Pühap.	Morits	4	
23	Esmasp.	Hosea	5	
24	Teisipäew	Joann. saamise p.	6	
25	Reisnädal	Aleopas	7	
26	Neljap.	Joann. õpet. p.	8	☉ 9, 8' e. l.
27	Keede	Adu	9	
28	Laupäew	Ingel	10	

19. p. p. 3. a. J. p. Alwatud inimesest. Matt. 9, 1—8.

29	Pühap.	Mihklipäew	11	
30	Esmasp.	Hieronimus	12	

1. Mihklipäewal tõuseb päike: t. 5, 28 min., läheb looga: t. 6, 22 min.

10. " " " t. 5, 47 " " " t. 5, 57 "

20. " " " t. 6, 7 " " " t. 5, 30 "

Põllutööd Mihklikuus. Põllul ja heinamaal. Selle kuu esimeste päewade sees on kõige hiljem niisküli lõpetada. Kartuhulbid on ülesõdta, niipea kui nad ülestõmmatud warte küllest lajewad endid hõlpsaste äraraputada. Sädalakehinategu on lõpetada. Kõrrepõllu peal on tüülad sissepõrda ja kondijahu niisuguste põllutükkide peale riputada, mis talweuila ilma sõnnikuta kannud ehk mis tulewa kewadele külli tarwis iseäranis wõetada tahetakse. Tulewaks aastaks on lehmanairiste tarwis nüüd sõnnik wäljawedada ja sissekõrda. Uusi põllu- ja heinamaakraami on leigata ja wanu puhastada. Heinamaade pealt on mättad libedaste labidaga ärালেigata ja hunnikusse panna, mis esimese küluga mullahunnikusse on ärawedada. Põlbude ja heinamaade peal on kivid wäljalangutada ja roifad ehk piemad kivid allapanna, et nad mitte talwel weuajal maa külge ei külmeta ja hõlpsaste ree peale wõiwad aetud saada. — Soowi peal ja hoonete kallal. Ratused on hoolslega parandada. Karjalaudas on kivil korrale seada, mis sealt päralt on, nagu: künad, sõimed, sõotmetastid, weirteasemed, tõcred ja weel muud asjad. Uusi kewusiid on kaewata ja wanu

Laadad.

1. Kurejaares, 3 p., Torqu m. Jaama kih., 1 p., Osoolis, Leepalme kih., 1 p.
2. Abjas, 2 p., Tammistes, 2 p.
4. Näpinas, 2 p.
5. Kujjas, 1 p., Leelalis, Magdalena k., 2 p., Laasbergis, Aluksnese k., 1 p., Sindis, 2 p.
6. Taterberas, 1 p., Westenes, 1 p., Vormannis, Gaugene k. 1 p.
8. Koosek, Stuie kih., 1 p., Laudonis, 1 p., Loorupes, Sigulda kih., 1 p., Kulbis, 1 p., Stokmannis, Koolnese k., 1 p., Kõuge kiriku juures, 1 p., Põlva kiriku juures, 1 p., Tartus, 3 p., Gaugenes, 1 p., Burtnekis, 1 p., Abjesis, 1 p.
9. Kastnas, 1 p.
10. Patkulas, 1 p., Leelas, Daujawa kih., 1 p., Drustus, Serbeni kihelk., 1 p., Oibres. 2 p., Wana-Salatsis, 2 p., Sürgaweres, 2 p., Muhu Suures mõisas 4 p.
12. Uues-Laitsnas, 1 p., Wiitjes, Trikiti kihelk., 2 p.
13. Wana-Antsmõisas, 2 p., Põdraweres, 1 p., Seltinas, Aluksnese kih., 1 p.
14. Sapjalus, 2 p., Uuemõisas, (Harjumaal) kolmandamal Mikhlikuu teispäewal.
15. Kurejaares 2 p., Põltsamal, 2 p., Korte ja Salatsi m., 1 p., Arisemes, Umrufe kihelk., 1 p., Peterburgi gubermangus Duduwa maakonnas Stragonowa Luteruse kiriku juures, 2 p.
16. Rixepi mõisas, 2 p.
17. Suntjis, 1 p., Nõtkenis, 1 p.
18. Audrus 1 p.
20. Wändras, 2 p., Narwas, 3 p., Sjolokis, 1 p.
21. Sultseses (Abjamünde), 1 p., Paanuses, Smilteni kihelk., 1 p., Paunes, Madise kih., 1 p., Kolgowskis, Tirseni kih., 1 p., Wätkas, Wana-Peebalgi kih., 1 p. 'Jau-nas, 2 p., Wiilites, Madise kih., 1 p., Praules, Lasdoni kih., 1 p. Sännas, 1 p., Wolmaris, 1 p., Baltiskis, 2 p.
22. Palmse m. Wiitna kõrti juures, 3 p., Bernus esmasp. enne Mihklipäewa, 2 p., Stalbas, Straupe kih., 1 p.
24. Lasdonis 1 p., Namtes, Uue-Peebalgi kih., 1 p., Willandis, 2 p., Wõrus, 2 p., Pihulas, 2 p.

25. Burtnekis, 2 p.
26. Titelis, 2 p., Tallinnas, 3 p., Kurejaares, 3 p.
27. Ogeris, 1 p.
29. Alsmiitis, Nitauri kih., 1 p., Weite-Straupes, 1 p., Sesweinas, 1 p., Wihrotas, 1 p., Gaides, Rubeni kihelk., 1 p., Walgas, 1 p., Tartus, 3 p., Kawanurmes Wastjeltina kihelk., 2 p., Reblastes, 3 p., Ratweres, 1 p., Keilas, 3 p., Jõeletmes nädal pärast Mihklipäewa, Raplas esimesel reedel pärast Mihklipäewa.

hoollega puhastada. — Koduloomad. Kuu lõpetuse poole on loomad kinnipanna. Loomatoimumara on hoollega järelaarwata ja loome üksnes nii palju üle talwe jätta, kui talwel neid tõeste toita jõuab; ülearu loomad on kas äramüüa ehl äratappa. Kuima toidu ettemalmistamiseks on nüüd nairid, kartuhwliid ja kapsalehed pruukida. Rohuajaks. Vuude istutamamine hakkab peale. Mesipuude järel on hoollega waadata. Kase-, saare-, wahtra- ja pärnapuu küpse seemnid ja tammefõrusid on forjata.

Res „Kündjat“ weerand aasta peale, mis paljast ühe ainja rubla maksab, enesele tabab tellida, see rutaku. Tellimisekirja pealkiri on: Въ редакцію газеты „Кюндья“ въ Ригѣ.

1	Teisipäew	Maarja t. ja eesp.	13	
2	Reiknädal	Wolrad	14	
3	Neljap.	Peet	15	
4	Keede	Prants	16	☉ 2, 57' e. l.
5	Laupäew	Amalie	17	
20. p. p. 3. a. J. p. Vulmariidest. Matt. 22. 1—14.				
6	Pühap.	Teisipäew	18	
7	Esmasp.	Maali	19	
8	Teisipäew	Samuela	20	
9	Reiknädal	Jaak	21	
10	Neljap.	Arwid	22	
11	Keede	Burhard	23	☉ 10, 59' e. l.
12	Laupäew	Tõnu	24	
21. p. p. 3. a. J. p. Kuningamehe pojast. Joann. 4, 47—54.				
13	Pühap.	Angelus	25	
14	Esmasp.	Rai	26	
15	Teisipäew	Hedwig	27	
16	Reiknädal	Tella	28	
17	Neljap.	Florentin	29	
18	Keede	Lukasepäew.	30	☉ 7, 30' p. l.
19	Laupäew	Lutsius	31	
22. p. p. 3. a. J. p. Kawalast jutajest. Matt. 18, 23—35.				
20	Pühap.	Lutheruse õige usu ül. p.	1	November
21	Esmasp.	Ursel	2	
22	Teisipäew	Kasani Maarja p.	3	
23	Reiknädal	Sewerin	4	
24	Neljap.	Leiger	5	
25	Keede	Krispin	6	☉ 10, 39' p. l.
26	Laupäew	Amandus	7	
23. p. p. 3. a. J. p. Kohturahast. Matt. 22, 15—22.				
27	Pühap.	Kapitolin	8	
28	Esmasp.	Simon Judas	9	
29	Teisipäew	Els	10	
30	Reiknädal	Abjalon	11	
31	Neljap.	Wolfgang	12	
1. wiinatuupäewal tõuseb päite: t. 6, 31 min., lähed looja: t. 5, 1 min.				
10.	"	"	t. 6, 50 "	"
20.	"	"	t. 7, 13 "	"

Põllutööd wiinakuus. Põllul ja heinamaal. Kõik tähtsatus poolele jäänud tööd edasi toimetada. Talwewiljapõldudel on waadata, kas mitte wesi pole kufagile kottukogunud, mis äralasta tuleb. — Kodu. Umadeharimine. Mäda-nema hataud kartuhwliid on wäljawalida. Kapsad siseteha. Need korrale seada. — Loomade juures. Riitaua kui loomad karjamaal käwad, pole õhtu ega hommiku õlgi ega haganaid neile tarwis anda, waid ennemine nairid ja kapsalehti. Nuum-weisid on houste tarwis häkslitets leigata. — Rohuajas. Keeduwiljaajale on hobusefõnnikut pealepanna ja ülestünda. Tapuajas on humalateridwad püsti kokkupanna. Puuseemnid wäljakulida ja puid istutada. Suna- ja birnipuude ümber on muld ümberkaewata ja neile tõrwatub õlesidemed ümberpiduda, et kahjulituid usfid puu otsa ei saa ronida ja seal talweks korrit otsida; puud on sammaldest puhastada ja jae- ja wärste lehmafõnnikuweega ülepinseldada. Restlased on märja ja külma eest hoida.

„Kündja“ on weerand aasta peale Riast tellida.

Laadad.

1. Wana-Kaltsenaus, 1 p., Kaar-
mas ja Hainestel, 3 p., Ritau-
ris, 1 p., Trifates, 1 p.
2. Renses, 1 p., Wastseen õisak, 2 p.
3. Kaunas, 1 p., Sinolis, Tirje
kih., 1 p., Uue-Salatsis, 2 p.
4. Jumurdas, Eergle kibell., 1 p.,
Kaukes, Palismanni kih., 1 p.,
Wirkenis, 2 p., Nuustakul, 2 p.,
Jõhwis, 3 p.
5. Aminurme m. Lohujuustulas, 2 p.,
Wõõbus, 1 p.
6. Weetol s, 1 p., Pirsbus, Ses-
weina kih., 1 p., Drustus, Ser-
beni kihell., 3 p., Lustnitus, 2
p., Tarwaustus, 2 p.
7. Wõcus, linalaat, 3 p.
9. Lemsalis, 2 p., Dopes, Opekala-
na kibell., 1 p., Opermengles,
Magdalena t, 2 p., Staales, 2
päwa.
10. Kõu m., 1 p., Wõisefatsis, 2 p.,
Kasfinurmes, 1 p.
11. Laatres, 2 p., Krootuses, 1 p.,
13. Mastenis, Bärsoni kih., 1 p.
14. Lubejas. Põjeri kih., 1 p.
15. Lustiweres, 2 p., Dritus, 2 p.,
Weekemõsas, 2 p.
16. Wõanus, 1 p.
18. Lüüderis, Sesweina kih., 1 p.,
Sindis, 1 p., Wõnistes, 3 p.
19. Kullina m., 2 p.
20. Looibus, Wastliina kih., 1 p.,
Wändras, 2 p.
21. Aumeistres, 1 p.
22. Niesis, 1 p.
28. Bormannis, 1 p., Wolmaris, 3
p., Jõgewas, 2 p.

1	Kees	1
2	Kaunas	2
3	Kaunas	3
4	Kaunas	4
5	Kaunas	5
6	Kaunas	6
7	Kaunas	7
8	Kaunas	8
9	Kaunas	9
10	Kaunas	10
11	Kaunas	11
12	Kaunas	12
13	Kaunas	13
14	Kaunas	14
15	Kaunas	15
16	Kaunas	16
17	Kaunas	17
18	Kaunas	18
19	Kaunas	19
20	Kaunas	20
21	Kaunas	21
22	Kaunas	22
23	Kaunas	23
24	Kaunas	24
25	Kaunas	25
26	Kaunas	26
27	Kaunas	27
28	Kaunas	28
29	Kaunas	29
30	Kaunas	30

This page contains a list of names and their corresponding page numbers in a table. The text is oriented vertically and appears to be a continuation of the list from the top of the page.

1	Reede	Pühadep.	13	
2	Laupäew	Singedep.	14	☾ 11, 36' p. l.
24. p. p. 3. a. J. p. Jauruse tütreft. Matt. 9, 23—35.				
3	Pühap.	Raubi	15	
4	Esmasp.	Dto	16	
5	Teisipäew	Lota	17	
6	Reisnädal	Leonhard	18	
7	Neljap.	Enno	19	
8	Reede	Aleksandra	20	
9	Laupäew	Teodor	21	
25. p. p. 3. a. J. p. Hirmsast häwitamisest. Matt. 24, 15—28.				
10	Pühap.	Martin Lutherus	22	☉ 11, 16' e. l.
11	Esmasp.	Martin piiskop	23	
12	Teisipäew	Jonas	24	
13	Reisnädal	Eugen	25	
14	Neljap.	Widrik. Reisripr. sünd.p.	26	
15	Reede	Leopold	27	
16	Laupäew	Diomar	28	
26. p. p. 3. a. J. p. Inimese poja tulemisest. Matt. 25, 31—46.				
17	Pühap.	Hugo	29	☾ 3, 34' e. l.
18	Esmasp.	Esra	30	
19	Teisipäew	Elisabet	1	Dezember
20	Reisnädal	Disi	2	
21	Neljap.	Maarja ohw. p.	3	
22	Reede	Kristina	4	
23	Laupäew	Eleonore	5	
27. p. p. 3. a. J. p. Kümnest neitsist. Matt. 25, 1—31.				
24	Pühap.	Wilja Surnutepüha.	6	☉ 2, 53' p. l.
25	Esmasp.	Radripäew	7	
26	Teisipäew	Ronrad	8	
27	Reisnädal	Baabu	9	
28	Neljapäew	Jusu	10	
29	Reede	Ilune	11	
30	Laupäew	Andrespäew	12	

1. talvetuupäewal tõuseb päike: l. 7, 39 min., läheb looja: l. 3, 49 min.

10. " " " l. 7, 59 " " " l. 3, 34 "

20. " " " l. 8, 17 " " " l. 3, 22 "

Põllutööd wiinakuus. Tööd, mis minema kuus poolele on jäänud, tulewad edasi teha. Kartuhmlituhelad on waja järelewaadata. — Loomalaudad on talwe wastu soojaks teha. — Rohuajaks on puud õigebeaga kinnistubada, et jänesed kallale ei saa. Noored õunapuud on tõrwatud õlesidemetega alt ümbermässsida, et usfid ülestõnida ei saa.

Cesti ainus põllutöö, maailmateaduse ja ilukirjanduse pildiajaleht „Künda ja“ on see, mis iga haritud Cestlane hea meelega loeb ja aasta lõpul raamatuks löidab. Müüd on paras aeg käes, seda lõbusat põllutöö õpetajat ja jutupuhujat uuel aastaks Riiaft tellida.

Laadad.

1. Tartus, 2 p., Ruskes, Sestweina
k-bellonna, 1 p.
4. Ploomes, Smilteni kib., 1 p.
10. Mustwes, 3 p., Anbjas, 2 p.,
Paides, 2 p.
11. Weefenes, Westene kib., 1 p.
15. Wigalas, linalaat, 2 p., Wolt-
wetis, 1 p.
20. Walgas, linalaat, 2 p.
25. Willandis, linalaat, 3 p., Wol-
maris, linalaat, 3 p.
30. Aumeistres, 1 p.

1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9
10	10	10
11	11	11
12	12	12
13	13	13
14	14	14
15	15	15
16	16	16
17	17	17
18	18	18
19	19	19
20	20	20
21	21	21
22	22	22
23	23	23
24	24	24
25	25	25
26	26	26
27	27	27
28	28	28
29	29	29
30	30	30
31	31	31

32	32	32
33	33	33
34	34	34
35	35	35
36	36	36
37	37	37
38	38	38
39	39	39
40	40	40
41	41	41
42	42	42
43	43	43
44	44	44
45	45	45
46	46	46
47	47	47
48	48	48
49	49	49
50	50	50
51	51	51
52	52	52
53	53	53
54	54	54
55	55	55
56	56	56
57	57	57
58	58	58
59	59	59
60	60	60
61	61	61
62	62	62
63	63	63
64	64	64
65	65	65
66	66	66
67	67	67
68	68	68
69	69	69
70	70	70
71	71	71
72	72	72
73	73	73
74	74	74
75	75	75
76	76	76
77	77	77
78	78	78
79	79	79
80	80	80
81	81	81
82	82	82
83	83	83
84	84	84
85	85	85
86	86	86
87	87	87
88	88	88
89	89	89
90	90	90
91	91	91
92	92	92
93	93	93
94	94	94
95	95	95
96	96	96
97	97	97
98	98	98
99	99	99
100	100	100

... ..

... ..

1. Kristuse tulem. p. Kristuse sissejõitmisest. Matt. 21, 1—9.			
1	Pühap.	Dsmu	13
2	Esmasp.	Kärsna	14
3	Teisipäew	Tali	15
4	Refnädal	Küllife	16
5	Neljap.	Sabina	17
6	Keede	Rigulap. Mujärjepärija	18
7	Laupäew	Antonia	19
2. Kristuse tulem. p. Wiimsse päewa tähtsusest. Lut. 21, 25—36.			
8	Pühap.	Maarja jaam. p.	20
9	Esmasp.	Juhum	21
10	Teisipäew	Juudit	22
11	Refnädal	Woldemar	23
12	Neljap.	Tiili	24
13	Keede	Lusia	25
14	Laupäew	Nifasius	26
3. Kristuse tulem. p. Joannes wangitornis. Matt. 11, 2—10.			
15	Pühap.	Johanna	27
16	Esmasp.	Albina	28
17	Teisipäew	Sinno	29
18	Refnädal	Kristof 4. aastameerand	30
19	Neljap.	Lot	31
20	Keede	Abraham	1
21	Laupäew	Toomapäew	2
4. Kristuse tulem. p. Joannese tunnistus. Joann. 1, 19—28.			
22	Pühap.	Beata	3
23	Esmasp.	Tohwer	4
24	Teisipäew	Adam, Ewa	5
25	Refnädal	1. jõulupüha	6
26	Neljap.	2. jõulupüha	7
27	Keede	Ewang. Joan.	8
28	Laupäew	Silüta laste päew	9
Püha p. jõulu. Simeon ja Hanna. Lut. 2, 33—40.			
29	Pühap.	Noa	10
30	Esmasp.	Taawet	11
31	Teisipäew	Silmester	12
1. jõulukuupäewal tõuseb päike: t. 8, 33 min., läheb looga: t. 3, 16 min.			
10.	"	" " t. 8, 40 " " " t. 3, 18 "	
20.	"	" " t. 8, 41 " " " t. 3, 27 "	

Põlütööd jõulukuus. Selle kuu sees on heinu ja puid metsast koju vedada. Kes päewa otse külma käes tööd on teinud, nõuab õhtu meelejahutust, mis pildiajaleht „Ründja“ rohkel mõddul pakub. Beremees ei mõi perele, sõbr sõbrale ja peig pruudile paremat tinkiada, kui kolme rubla eest uueks aastaks „Ründjat“ tellida, mis terve aasta otse sõbraliku andjat meele tuletab. Tõtaku ja rutaku igaüks terase waimuga Eestlane „Ründjat“ tellima. Tellimisekirjade peastiri, mis jaamaleem hea sõna eest kirjutab, on: В редакцію газеты „Кюндья“ въ Ригѣ. Wega ei ole wita, kui efinestest numbritest ei taheta ilma jääda.

Laadad.

1. Wastnarwas, 3 p., Matšikiwi mõis. Lohu kõrtsi juures, 1 p.
5. Põõraweres, linalaat, 1 p.
6. Wõõbsus, 1 p.
10. Wõanus, linalaat, 2 p., Riias, jõululaat kummi 10. näärifau-päewani.
16. Paides, linalaat, 2 p.
27. Walgas, fialilaat, 10 p., Merjamal esmaõp. pärast kolmand. Kristuse tulemisep., Pernus, esmaspäewal ja teisipäewal enne jõulu.

Kiriku- ja kroonupühad,

millal Wene riigi koolid ja kohtud finni on.

1.	näärifuupäewal	uue aasta hakatus.
6.	"	kolmefuningapäew.
1—2	kiinlakuup.	wõinädal.
2.	"	kiinlapäew.
13.	"	palmepäew.
26.	"	Keisri Aleksander III. Aleksandrowitschi
sündimispäew.
2.	paastukuup.	Keisri Aleksander Aleksandrowitschi aujärjele
astumispüha.
17.	"	palmipuud püha.
21.	"	suur neljapäew.
22.	"	suur reede.
23.	"	pühade laupäew.
24.	"	lihawõite esimene püha.
25—30	"	lihawõite nädal.
25.	"	Maarja kuulutamispäew.
2.	meiukuupäewal	taewaminemispäew.
6.	"	aujärjepärija Nikolai Aleksandrowitschi sün-
dimispäew.
9.	"	Nigulapäew.
12.	"	nelipühi esimene püha.
13.	"	nelipühi teine püha.
15.	"	Keisri kroonimispäew.
24.	Jaanikuupäewal	Jaanipäew.
29.	"	Peter-Paulipäew.
22.	heinaukuupäewal	Keisriprõua Maria Feodorowna nimepäew.
6.	leikusekuupäewal	Kristuse äraseletamispäew.
15.	"	ruffi-Maarjapäew.
29.	"	Johannese surmapäew.
30.	"	Keisri Aleksander Aleksandrowitschi nimep.
8.	Mihhlikuup.	Maarja sündimispäew
14.	"	Kistiülendamispäew
26.	"	Johannese õpetamispäew.
1.	wiinaukuupäewal	Maarja kaitsemise- ja eestpalmepäew.
6.	"	leikusepüha.
20.	"	dige usu üleswõtmispüha.
22.	"	Kasani Maarjapäew.
14.	talwekuupäewal	Keisriprõua Maria Feodorowna sündimispäew.
21.	"	Maarja ohwerdamispäew.
24.	"	urnutepüha.
6.	jõulukuupäewal	Nigulapäew. Aujärjepärija Nikolai Aleksan-
drowitschi nimepäew.
25—27	"	jõulupühad.

Wene Keisri suguwõsa.

Aleksander III. Aleksandrowitsch, Wene riigi Keiser ja isewalitseja, Pohlamaa kuningas, Soomemaa suurwürlst j. n. e., sündinud 26. küünlakuupäewal 1845, walitseb 1. paastukuupäewast 1881, kroonitud 15. meikuupäewal 1883.

Tema abikaasa:

Dani printseß **Maria Sofia Frederika Dagmar**, Keisriprõua **Maria Feodorowna**, sünd. 14. talwekuupäewal 1847, laulatatud 28. wiinakuupäewal 1866.

Nende lapsed:

Aujärjepärija ja suurwürlst Nikolai Aleksandrowitsch, sündinud 6. meikuupäewal 1868, täieealiseks kuulutatud 6. meikuup. 1884.

Suurwürlst Georg Aleksandrowitsch, sünd. 27. Jürikuup. 1871.

Suurwürlstiprintseß Ksenia Aleksandrowna, sünd. 25. paastukuupäewal 1875.

Suurwürlst Michael Aleksandrowitsch, sünd. 22. talwekuup. 1878.

Suurwürlstiprintseß Olga Aleksandrowna, sünd. 1. Jaanikuup. 1882.

Keisri wennad:

Suurwürlst Wladimir Aleksandrowitsch, sündinud 10. Jürikuupäewal 1847.

Tema abikaasa:

Meklenburgi suurhertsogi tütar Maria Pawlowna, sünd. 2. (14.) meikuupäewal 1854, laulatud 16. leikusekuupäewal 1874.

Nende lapsed:

Suurwürlst Kirill Wladimirowitsch, sünd. 30. Michhikuup. 1876.

Suurwürlst Boris Wladimirowitsch, sünd. 12. talwekuup. 1877.

Suurwürlst Andreas Wladimirowitsch, sünd. 2. meikuup. 1879.

Suurwürlstiprintseß Helena Wladimirowna, sünd. 18. näärakuupäewal 1882.

Suurwürlst Aleksei Aleksandrowitsch, sünd. 2. näärakuup. 1850.

Suurwürlst Sergei Aleksandrowitsch, sünd. 29. Jürikuup. 1857. laulatud 3. Jaanikuup. 1884 Hesseni printseßi Eliabetiga.

Suurwürlst Pawel Aleksandrowitsch, sünd. 21. Michhikuup. 1860.

Keisri õde:

Suurwürlstiprintseß Maria Aleksandrowna, sünd. 5. wiinakuupäewal 1853. Laulatud 11. näärakuup. 1874 Inglise printsi Edinburghi hertsogi Alfred Ernst Albertiga, sünd. 6. leikusekuup. 1844.

Sõnjsa Keisri Aleksander Nikolajewitschi wennad ja õed:

Suurwürlst Konstantin Nikolajewitsch, sünd. 9. Michhikuup. 1827, 30. leikusekuup. 1848 laulatud Sassen-Altenburgi printseßi suurwürlstiprintseß Aleksandra Josepowna, sünd. 26. Jaanikuup. 1830.

Nende lapsed:

Suurwürlst Nikolai Konstantinowitsch, sünd. 2. paastukuupäewal 1850.

Suurwürlstiprintseß Olga Konstantinowna, sünd. 22. leikusekuupäewal 1851. laulatud 15. wiinakuupäewal 1867 Greeka kuningas Georg I., sünd. 12. jõulukuup. 1845.

Suurwürstiprintsess Wera Konstantinowna, sünd. 4. küünla-kuup. 1854, Württembergi hertsfogi Wilhelm Eugeni lesk, surnud 1877.

Suurwürst Konstantin Konstantinowitsch, sünd. 10. leikusekuu-päewal 1858, laulatud 15. leikusekuup. 1884 Saksen-Altenburgi printsessi suurwürstiprintsessi Elisabetiga (Elisaweta Mawri-tjewna).

Suurwürst Dmitri Konstantinowitsch, sünd. 1. näärikuup. 1860.

Suurwürst Nikolai Nikolajewitsch, sünd. 27. heinakuup. 1831. 25. näärikuup. 1856 laulatud Oldenburgi printsi Petri tütre, suurwürstiprintsessi Aleksandra Petrownaga, sünd. 21. meikuu-päewal 1838.

Nende pojad:

Suurwürst Nikolai Nikolajewitsch, sünd. 6. talwekuup. 1856.

Suurwürst Peter Nikolajewitsch, sünd. 10. näärikuup. 1864.

Suurwürst Michael Nikolajewitsch, sünd. 13. wiinakuup. 1832, 16. leikusekuup. 1857 laulatud Badeni printsessi Olga Feodorow-naga, sünd. 8. Mihhlikuup. 1839.

Nende lapsed:

Suurwürst Nikolai Michailowitsch, sünd. 14. Jürikuup. 1859,

Suurwürstiprintsess Anastasia Michailowna, sünd. 16. heina-kuup. 1860, 1879 laulatud Mecklenburg-Schwerini suurhertsfogi Fried. Franz III.

Suurwürst Michael Michailowitsch, sünd. 4. wiinakuup. 1861.

Suurwürst Georg Michailowitsch, sünd. 11. leikusekuup. 1863.

Suurwürst Aleksander Michailowitsch, sünd. 1. Jürikuup. 1866.

Suurwürst Sergei Michailowitsch, sünd. 25. Mihhlikuup. 1869.

Suurwürst Aleksei Michailowitsch, sünd. 16. jõulukuup. 1875.

Suurwürstiprintsess Olga Nikolajewna, sünd. 30. leikusekuup. 1822, 1. heinakuup. 1846 laulatud Württembergi kuningaga Karl Friedrich Aleksandriga, sünd. 22. küünlakuup. 1823.

Suurwürstiprintsess Katarina Michailowna, sünd. 14. leikusekuu-päewal 1827, Mecklenburg-Strelitsi hertsfogi Georg Augusti lesk, sur-nud 1876.

Sndsja hertsfog Maksimilian von Leuchtenbergi lese, suurwürstiprintsessi Maria Nikolajewna, (surn. 9. küünlakuup. 1876) lapsed:

Printsessi Maria Maksimilianowna, sünd. 4. wiinakuup. 1841, 30. näärikuup. 1863 laulatud Badeni printsi Ludwig Wilhelmiga, sünd. 6. jõulukuup. 1829.

Prints Nikolai Maksimilianowitsch, sünd. 23. heinakuup. 1843.

Printsess Eugenia Maksimilianowna, sünd. 20. paastukuup. 1845, 7. näärikuup. 1868 laulatud Oldenburgi printsi Aleksandri sünd. 2. Jaanikuup. 1844.

Prints Eugen Maksimilianowitsch, sünd. 27. näärikuup. 1847.

Prints Georg Maksimilianowitsch, sünd. 17. küünlakuup. 1852.

Küüdimaks kirjade ja kimpude saatmise eest.

Raaluraha.

Ristpaela all saadetud raamatute iga 4 loe ehk 50 grammi eest 2 kop., lahtise kirjade eest 3 kop., lihtkirjade eest: iga loe eest, mis kirjasaatja äramaksab 7 kop., iga loe eest, mis kirjasaatja maksmata jätab, maksab vastuvõtja 14 kop. Kirjade eest pealkirjaga „заказное“ iga loe eest faaluraha 7 kop., kinnitamise eest 7 kop. Rahakirjade eest, mis naha sisse õmmeldub, iga loe eest 7 kop. Sinnakirjade iga loe eest 7 kop.

Rinnitamiseraha.

Kui kirja sees kuni 600 rubla on, $\frac{1}{2}$ kop. iga rubla pealt. Kui kirja sees 601—1600 rubla on, $\frac{1}{4}$ kop. iga rubla pealt ja pealeselle veel 1 rubl 50 kop, Kui kirja sees rohkem kui 1600 rubla on, $\frac{1}{8}$ kop. iga rubla pealt ja pealeselle veel 3 rubla 50 kop.

Tempeldatud kirjakestade ja lahtiste kirja paberide hind.

Tempeldatud kirjakestad maksavad: kolmekopikase templiga $3\frac{1}{2}$ kop. tükk, seitsmekopikase templiga $7\frac{1}{2}$ kop. tükk, kahekümnekopikase templiga $20\frac{1}{2}$ kop. tükk, kolmekümnekopikase templiga $30\frac{1}{2}$ kop. tükk. Ilma tempeldamata lahtiste kirjade paberid maksavad 4 tükki 1 kop. Tempeldatud lahtiste kirjade paberid maksavad 3 kop. tükk.

Sääralised tähendused.

Kui posti peal raha, hinnakirju, kinnitatud kirju ja kimpusid vastuvõtjaks, siis antakse selle eest ärasaatjale kviitung, mis eest 7 kop. peab maksma. Rinnitamiseraha arwatakse ühe jau eest rublast nagu täie rubla eest. Rinnitamiseraha arwatakse ühe jau eest kopikast nagu täie kopika eest. Loe- ehk naelajaud arwatakse täieks loeks ehk naelaks.

Kirjakestadest ja postmarkidest.

Et igamees kirju posti peale viia võiks, ilma et postiraha juurepaneks, on tempeldatud $7\frac{1}{2}$ kopikase kestasi tehtud, mis igas postkuntoris müüakse. Igal kirjal, mis posti peale antakse, peab 7 kopikane mark peal olema, mitme loeliste kirjade eest, mis maksetud ei ole, peab vastuvõtja iga loe eest 14 kop. maksma. Lihtlabased kirjad omamaale, kell halwemad margid kui 7 kopikased pealepandub, jäävad ärasaatmata. Kirjatele, kui kaa ristpaelaaluste asjadete peamad täiehinna-lised margid pealepandub olema ehk muidu jäävad nad ärasaatmata. Poolikult maksetud ehk muu põhjuse pärast saatmata jäänud kirjad hoitakse postkuntoris üleval ja ärasaatjad võivad pitsatit näidates, kellega kirjad kinnipandub, nad kätte saada.

Telegrafi teadused.

Telegrafikuntor saadab telegrammi igale poole Bene riiki ja mõrale maale Telegrammid mõivad Bene-, Saksa-, Inglise-, Prantsuse-, Cesti- ja Pärikeele kirjutatud olla Raadteeääristsise telegrafikuntoritesse, peale Balti raudtee, saadetakse üksnes Benefeele telegrammisid. Telegrafiteaduseraamat on kuntoris 20 kop. eest saada. Telegrammi mõib üksnes ühe lehekülje peale kirjutada. Iga telegrammi kiri peab selge olema ja ei tohi midagi mahaõmmata ega lühendada. Parandusi mõib ülesandja oma käega ettevõtta, mis lehe peale aga üles tuleb tähendada. Vihttelegrammid mõivad üksnes ses keeles olla, mis saatmise kui ka vastuvõtmise kohal mõistetakse. Telegrammis peab olema selle inimese ehk koha selge aadress, kellele saadetakse, siis tuleb sisu ja kõige viimaks ärajaatja nimi. Kui telegramm puuduliku aadressi pärast kätte ei lähe, jääb kahju ärajaatja kanda. Esimest kirjutatud telegrammi lehte ei anta saatjale ega vastuvõtjale tagasi; kui aga kumbki ommeti soovib, mõib ta telegrammikviitungi ettenäidates telegrammi kirja läbiwaadata. Ülesandja kohus on telegrammi edasisaatmise viisi telegrammiadressis nimetada. Telegrammide ärajaatjad peavad oma nime telegrafikuntoris ülesandma, et, kui telegramm kätte ei lähe ehk muud wiga juhtub, seda neile teada antakse. Ühels sõnaks loetakse Europas 15 tähte, majal aga 10 tähte. Europa Benemaa on kolme telegrafikonda jautatud: 1) Europa Benemaa kunni Jekaterinburgi meridianini ja Kaukasus. 2) Lääne-Siberimaa Jekaterinburgi ja Stretenski meridiani wahel. 3) Ida-Siberimaa Stretinski meridiani ja Maailma-mere wahel. Iga konda jautatakse kolme ringi. Esimese ringi poolmõõtja on 200, teise poolmõõtja 1000 wersta pitk, kolmas ulatab kunni järgmise konna piireni.

Rümne sõnaga telegramm maksab:

Esimeses . . . ringis	—	obl. 30 kop.
Teises . . . " —	—	60 "
Kolmandamas . . . " 1	"	20 "

Iga järgmine sõna maksab esimeses ringis 2½ kop., teises ringis 5 kop., kolmandamas ringis 10 kop. Et esimeses ringis maksu juures mõne korra murrud ette mõivad tulla, siis arwatakse murdude kautuseks üks sõna juure, nenda näituseks 13 sõna asemel 14. Kolme-kordse maksu eest mõdetakse rutulised telegrammid (строчные телеграммы) wastu. Neil on kõige suurem õigus ja neid saadetakse kobe edasi. Telegrammi sõnu lugedes arwatakse kõik sõnadeks, mis ülesandja kirjutatud. Kriipsude (:) läbi lahutatud sõna loetakse kaheks. Kirjutuse märka ei loeta mitte ligi. Sõnast kustutusemärgi läbi lahutatud tähte loetakse terweks sõnaks. Sõna, tell kriips all, loetakse kaheks. Üksikuid numbrisi arwatakse sõnaks; kui mitu numbrit ühe teise sõnaks, siis loetakse 5 numbrit sõnaks. Murtud numbrite kriipsu arwatakse ijeäralikult numbriks. Kui telegrammi sealt edasi tahetakse saata, kus telegrafitraat otja saab, peab ärajaatja telegrammi postiga edasisaatmise eest 7 kop. maksma. Saadetakse telegrammi käskjalaga edasi, siis maksetakse iga wersta eest Cesti-, Wiwi- ja Kuramaal 5 kop., majal Benemaal 10 kop. Kui käskjalaga edasisaatmise hind mitte üle rubla ei ole, siis mõib telegrammi saatja seda hinda ka wastuvõtjat

wäljamaksta lasta. Raudtee jaamadest jaadetakse telegrammi üksnes wastundõtja kulu peal koju kätte. Arasaatjale antakse telegrammi wastundõtmiise poolest kwiitung. Telegrammi wõib mitme inimese kätte forraga saata, mis eest aga peale seatud maksu liht telegrammi eest 15 kop. iga kirja eest maksetakse. Arasaatja wõib wastust koge aramakse. Kui telegramm kätte ei lähe, antakse arasaatjale telegrafistiktorist teadust. Telegrafivalitsus ei wasta mitte selle eest, kui telegramm hiljaks jäänud ehk õige ei ole. Telegrammihino maksetakse tagasi, kui telegramm kaduma läinud ehk kui wastundõtja teda hiljem kättesoanud, kui kiri postiga õleks läinud. Kui telegrammide eest koge-mata wähem hinda wõtetud, siis saab arasaatja seda kätte.

Balti raudtee.

Tallinnast Peterburgi Peterburgist Tallinna.

Jaamad ja pooljaamad.	Tallinnast Peterburgi						Peterburgist Tallinna.							
	Werslab.	Eõiduhind.						Werslab.	Eõiduhind.					
		1. kl.		2. kl.		3. kl.			1. kl.		2. kl.		3. kl.	
	r.	l.	r.	l.	r.	l.	r.	l.	r.	l.	r.	l.		
Tallinnast (sõomal.)	—	—	—	—	—	—	347	13	1	9	76	4	99	
Lagedi (pooljaam) . . .	14	—	53	—	40	—	334	12	39	9	36	4	78	
Naafitu	28	1	5	—	79	—	320	12	—	9	—	4	60	
Rehka (pooljaam)	37	1	39	1	4	—	310	11	63	8	73	4	46	
Negwiidu	53	1	99	1	49	—	294	11	3	8	28	4	23	
Lehsti	65	2	48	1	86	—	282	10	58	7	94	4	6	
Tappa (sõomalaud)	73	2	74	2	5	1	274	10	28	7	71	3	94	
Radrina	86	3	23	2	43	1	262	9	83	7	38	3	77	
Katwere (sõomalaud)	98	3	68	2	78	1	250	9	38	7	4	3	60	
Kabala	115	4	31	3	24	1	233	8	74	6	55	3	35	
Sonda (pooljam)	124	4	69	3	51	1	223	8	36	6	28	3	21	
Püffi	135	5	6	3	80	1	213	7	99	5	99	3	6	
Kõhila (pooljaam)	143	5	40	4	5	2	204	7	65	5	74	2	93	
Jõhwi (sõomalaud)	157	5	89	4	41	2	190	7	13	5	35	2	94	
Waimara	174	6	53	4	90	2	174	6	53	4	90	2	51	
Meretüla (pooljaam)	183	6	83	5	13	2	164	6	23	4	68	2	39	
Narwa (sõomalaud)	197	7	39	5	54	2	151	5	66	4	25	2	17	
Salo (pooljaam)	209	7	84	5	88	3	138	5	18	3	89	1	99	
Jamburgi	219	8	21	6	16	3	129	4	84	3	63	1	85	
Waimari (pooljam)	233	8	66	6	50	3	116	4	35	3	26	1	67	
Wolostowitshi	243	9	11	6	84	3	104	3	90	2	93	1	50	
Ziefenhausen (poolj)	252	—	—	—	—	—	96	—	—	—	—	—	—	
Ablerberi (pooljaam)	255	9	60	7	20	3	90	3	45	2	59	1	32	
Wolowowo (sõomalaud)	266	9	98	7	49	3	81	3	4	2	28	1	16	
Kiterino (pooljaam)	275	10	31	7	74	3	73	2	74	2	5	1	5	
Zeljametinsstaja	283	10	61	7	96	4	65	2	44	1	83	—	93	
Gormitshi (pooljaam)	294	10	3	8	28	4	54	2	3	1	53	—	78	
Gatššina (sõomalaud)	303	11	36	8	53	4	44	1	65	1	24	—	63	
Taitši	315	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—	
Duberhofi (pooljaam)	319	—	—	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	
Soldati	321	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	
Krasnoe-Selo (sõomal.)	323	12	11	9	9	4	65	25	—	94	—	75	—	
Ligowo (sõomalaud)	334	12	53	9	40	4	81	13	—	50	—	38	—	
Peterburgi (sõomal.)	347	13	1	9	76	4	99	—	—	—	—	—	—	

Jaamad ja pooljaamad.	Verstad.	Eõiduhine.						Verstad.	Eõiduhind.					
		1. H.		2. H.		3. H.			1. H.		2. H.		3. H.	
		r.	f.	r.	f.	r.	f.		r.	f.	r.	f.	r.	f.
Tallinna (jõomalaub)	—	—	—	—	—	—	45	1	69	1	26	—	64	
Nõmme (pooljaam)	8	—	—	—	—	—	38	—	—	—	—	—	—	
Saue (pooljaam)	18	—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	—	
Keila (jõomalaub)	26	—	98	—	74	—	20	—	75	—	56	—	29	
Niitvälja (pooljaam)	31	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	
Klooga	34	1	28	—	96	—	12	—	45	—	34	—	17	
Baltiski	45	1	9	1	26	—	—	—	—	—	—	—	—	

Tallinnast (jõomalaub)	—	—	—	—	—	—	179	6	72	5	4	2	58	
Tappa (jõomalaub)	73	2	74	2	5	1	5	107	3	98	2	99	1	53
Tamsalu (pooljam)	87	—	—	—	—	—	—	93	—	—	—	—	—	
Kiltsi (1/2s)	96	3	60	2	70	1	38	84	3	11	2	34	1	20
Katke (pooljam)	107	4	2	3	1	1	54	73	3	70	2	3	1	4
Wägewa	116	4	35	3	26	1	67	64	2	36	1	78	—	91
Wrašč (pooljaam)	124	—	—	—	—	—	—	54	—	—	—	—	—	
Jõgewa (jõomalaub)	134	5	3	3	76	1	92	45	1	69	1	26	—	64
Kaarepere (pooljaam)	148	—	—	—	—	—	—	32	—	—	—	—	—	
Wolbi	158	5	93	4	44	2	27	21	—	79	—	59	—	30
Tartu (jõomalaub)	179	6	72	5	7	2	58	—	—	—	—	—	—	

Tähenõudus: Pooljaamades ja seisatamisestades antakse billettid tunni tulewa jaama. Tahab teegi seft jaamast ebasft sõita, siis peab ta seal enesjele billetti ostma. Sõje ei seisatata pooljaamade ja seisatamisestade juures.

Viivimaa kihelkonnad ja wallad.

Ria kogudus. Spetaja: K. Zink. (Adress: Riga, Рига.)

Tartu maakond.

1. Tartu kihelkond. Spetaja: konsist. nõumees A. G. Willigerode. (Adress: Tartu [Dorpat, Дорпат] kaudu) Wallad: Taawri, Piiskopi, Rabina, Karlowa, Karoli, Worbuse. Gaage, Jaama, Jmatjalu, Kawasto, Luunja, Marama, Maarja, Pilsa, Raabi, Keola, Kopska, Lemmatfi, Tammiste, Weiberi, Ülenurme, Wasula, Wesneri.

2. Petri kogudus Tartus. Spetaja: W. Eizenschmidt.

3. Wõnnu kihelkond. Sppetaja: G. Dehrn. (Adress: Tartu [Dorpat, Дорпат] kaudu). Wallad: Ahja, Kriimanni, Kasre, Potamõisa, Kaagwere, Riibjärwe, Kurista, Wasife-Kuuste, Mäksa, Kasina, Sarafufe.

4. Kambja kihelkond. Spetaja: praus R. A. Hasselblatt. (Adress: Tartu [Dorpat, Дорпат] kaudu) Wallad: Suure-Kambja ja Maidla, Weike-Kambja, Kammeri, Haaslawa, Kodijärwe, Kriüneri, Wana-Kuuste, Tapo, Driku, Kaanitse, Tõdu, Wana-Prangle ja Wasife-Keola.

5. Nõo kihelkond. Spetaja: M. Lipp. (Adress: Tartu [Dorpat, Дерпатъ] kaudu). Wallad: Aro, Keeri, Lufe, Meeri, Wana-Nõo, Wastse-Nõo, Pangoti, Tähtwere, Unipiha.

6. Otepä kihelkond. Spetaja: B. Sperrlingk. (Adress: Tartu [Dorpat, Дерпатъ] kaudu). Wallad: Arola, Pikkuse, Rastolatsi, Priidifu, Pühajärwe, Ilmjärwe, Nüpli, Neeroti, Otepä, Palopera, Päidla.

7. Sangaste kihelkond. Spetaja: T. Gesse. (Adress: Telliste [Teilitz, Теѣлицъ] jaama kaudu, aga Puka, Pringi ja Waalamõisa Kuitatse [Kuitatz, Куйкацъ] jaama kaudu). Wallad: Wana-Puka, Wastse-Puka, Weike-Puka, Pringi, Saatre, Keeni ja Lotamõisa, Kuitatse, Kesto, Sangaste, Tõliste, Uniküla, Waalumõisa.

8. Rõngu kihelkond. Spetaja: G. Gesse. (Uderna [Udbern, Уддернъ] jaama, aga Nakre ja Soontaguse Kuitatse [Kuitatz, Куйкацъ] jaama kaudu). Wallad: Nakre, Hellenurme, Kirumpä, Suure-Rõngu, Weike-Rõngu, Soontaguse, Uderna.

9. Rannu kihelkond. Spetaja: G. Ahmuth. (Adress: Uderna [Udbern, Уддернъ] jaama kaudu). Wallad: Rannu, Tamme, Walguta.

10. Puhja kihelkond. Spetaja: F. Meyer. (Adress: Uderna [Udbern, Уддернъ] jaama kaudu). Wallad: Kawilda, Suure-Rongota, Weike-Rongota, Weike-Ülila, Suure Ülila.

11. Äksi kihelkond. Spetaja: G. Wegener (Adress: Woldi [Tabbifer, Таббиферъ] raudteejaama kaudu). Wallad: Elistwere ja Mäemõisa, Räkna, Bedomõisa, Rärewere, Kukulinna, Maramaa, Saadjärwe. Sootaguse, Woldi, Wisuste.

12. Maarja-Magdaleena kihelkond. Abikirik: Prigitta. Spetaja: praus W. Mikwitz. (Adress: Woldi [Tabbifer, Таббиферъ] jaama kaudu). Wallad: Jõemõisa, Raiawere, Rudina, Saaremõisa, Wara.

13. Kodawere kihelkond. Abikirik: Alatskiwi. Spetaja: J. Woff. (Adress: Tortu [Dorpat, Дерпатъ] kaudu). Wallad: Alatskiwi, Halliko, Kadrina, Kofora, Pala, Rannamõisa.

14. Torma kihelkond. Abikirik: Lohusuu. Spetaja: K. Landesen. (Adress: Jõgema [Laiholm, Лайсгольмъ], aga Awinurme Mustwee [Tschorna, Чорна] jaama kaudu). Wallad: Rõnnu, Toikwere, Rääbise, Waiatu, Terakwere, Torma, Awinurme.

15. Laiuse kihelkond. Spetaja: Dr. Bidder. (Adress: Jõgema [Laiholm, Лайсгольмъ] jaama kaudu). Wallad: Kaarde, Laiuse-Tähtwere ja Wotikwere, Ribijärwe ja Mora, Laiuse, Jõgema ja Paaste, Leedi, Räästwere, Waiwastwere ja Ripoka.

16. Palamuse kihelkond. Spetaja: B. Sielmann. (Adress: Jõgema [Laiholm, Лайсгольмъ] jaama kaudu). Wallad: Kassinurme, Kurema ja Woitwere, Zimmowere, Kaarepere, Luua, Roela.

17. Kurssi kihelkond. Spetaja: A. Töpfer. (Adress: Jõgema [Laiholm, Лайсгольмъ] raudtee jaama kaudu). Wallad: Härjanurme, Sadoküla, Puurmani, Laiwa.

Wõru maakond.

1. Põlme kihelkond. Spetaja: J. Schwarz. (Adress: Wõru [Berro, Beppo] ja Warbuse [Warbus, Барбус] jaama kaudu). Wallad: Pragi, Uihu, Kähri, Rioma, Wana-Koiola, Wastse-Koiola, Timu, Mooste, Partsi, Perimõisa, Saarjärwe, Tilsi, Wäimera, Zoosu, Warbuse, Wõru, Wiira.

2. Näpina kihelkond. Abikirik: Mehikoorm. Spetaja: J. Masing. (Adress: Wõru [Berro, Beppo] kaudu). Wallad: Näpina, Rahkwa, Meeksi, Pala, Weriora, Toolama.

3. Wastseliina kihelkond. Spetaja: G. Masing. (Adress: [Neuhausen, Нейгаузенъ] jaama kaudu). Wallad: Wastseliina ja tema karjamõisad, Põhu, Laswa, Misu, Loosi, Drama.

4. Rõugu kihelkond. Spetaja: T. Gahn. (Adress: Wõru [Berro, Beppo] jaama kaudu). Wallad: Pindi, Wana-Kaserifi, Zooru, Haanja, Rõrgepalu, Piitina, Lõõmi, Rogosi, Wana-Nurfi, Wastse-Nurfi, Rõuge, Rooja, Salusi, Sämma, Krabi, Luutsnik, Juba.

5. Gargla kihelkond. Spetaja: W. Christiani. (Adress: Walga [Walf, Вальк] kaudu). Wallad: Rowaküla, Laanemetsa, Tahewa ja Kaea, Mõniste, Saru.

6. Karola kihelkond. Spetaja: E. Paslak. (Adress: Walga [Walf, Вальк] kaudu). Wallad: Karola ja Wastsemõisa, Sigaste, Raagjärwe.

7. Urmaste kihelkond. Spetaja: E. Stein. (Adress: Wõru [Berro, Beppo] kaudu). Wallad: Wana-Antsmõisa, Wastse-Antsmõisa, Truutamõisa, Kerpola, Urmastu, Waabina, Linnamäe, Sõmmerpälu, Jäärwere, Koigu ja Annemõisa, Mustja, Liiinja.

8. Kanapää kihelkond. Spetaja: Falk. (Adress: Wõru [Berro, Beppo] kaudu). Wallad: Walgjärwe, Samerna, Tamme, Pitajärwe, Karstemõisa, Wana-Piigandi, Wastse-Piigandi, Sõreste, Wana-Piigaste, Wastse-Piigaste, Sootla, Krootuse, Kooraste, Mustimõisa ja Karaski, Raagwere, Jõffi, Grastwere, Põlgaste, Hurmi.

Walga linna fogudus. Spetaja: K. Kallas. (Adress: Walga [Walf, Вальк] kaudu).

Willandi maakond.

1. Willandi kihelkond. Abikirik: Rõpo. Spetaja: A. Doll. (Adress: Willandi [Jellin, Феллинъ] kaudu). Wallad: Willandi, Suure-Rõpo, Weike-Rõpo, Päre, Pärsti, Puiatu, Wana-Tännafilma, Usna, Wälgita, Wiiratsi, Wana-Wõidumaa, Uue-Wõidumaa ehk Karola.

2. Suure-Jaani kihelkond. Spetaja: D. Speer. (Adress: Willandi [Jellin, Феллинъ] kaudu). Wallad: Amla, Ange, Jäste, Rahmuse, Lõhawere, Nawesti, Dlustwere, Taewere, Wastsemõisa, Reguldi, Sürgawere.

3. Kolga Jaani kihelkond. Spetaja: E. Rathlef. (Adress: Põltjamaa [Oberpahlen, Оберпалонъ] kaudu). Wallad: Wõisiku, Soojaare, Paenaste.

4. Põltsamaa kihelkond. Spetaja: A. Maurach. (Adress: Põltsamaa [Oberpahlen, Оберпаленъ] laudu). Wallad: Adawere, Raawa, Raawere, Kurista, Lustiwere, Uue-Põltsamaa, Wana-Põltsamaa, Pajuse, Rutikwere, Tapiku.

5. Piliistwene kihelkond. Abikirik: Kärmani. Spetaja: E. Midwig. (Adress: Põltsamaa [Oberpahlen, Оберпаленъ] laudu). Wallad: Arosaare, Kabala, Eistwene, Kärmani, Imawere, Laimetsa, ja Salametsa, Loopre Kõo, Ollepää.

6. Paistu kihelkond. Spetaja: J. Bergmann. (Adress: Willandi [Fellin, ФЕЛЛИНЪ], aga Siisu ja Kaarlimõisa Siisu [Euseküll, Эйзекюль] jaama laudu). Wallad: Aido, Siisu, Eimtali, Goltstre, Loodi, Morna, Waroi, Pahuwere, Kaarli, Tuhalane.

7. Tarwastu kihelkond. Spetaja: M. Jürmann. (Adress: Mustla [Mustel, Мустель] laudu). Wallad: Kirtsaar, Saaremõisa, Wana-Suislepa, Uue-Suislepa, Tarwastu, Wooro.

8. Helme kihelkond. Abikirik: Taagepera. Spetaja: E. Behse. (Adress: Willandi [Fellin, ФЕЛЛИНЪ] laudu). Wallad: Leemika, Alamõisa, Jõgeweste, Helme, Ummuli, Kärstina, Koorküla, Löwe, Riidaja, Oldre Patküla, Roope, Taagepera, Murikatsi.

Pernu maakond.

1. Pernu kihelkond. Spetaja: Lementi. (Adress: Pernu [Pernau, Перновъ] laudu). Wallad: Keiu, Sauga, Kääma, Surja, Tammieste, Kulu.

2. Audru kihelkond. Spetaja: K. Golt. (Adress: Pernu [Pernau, Перновъ] laudu). Wallad: Jõõpre, Wõlla, Audru, Lindi.

3. Tõstama kihelkond. Abikirik: Kihno. Spetaja: P. Willigerode. (Adress: Pernu [Pernau, Перновъ] laudu). Wallad: Seli, Kasta, Tõstama, Pootsi, Kihno jaar.

4. Mihki kihelkond. Spetaja: W. Schmidt. (Adress: Raja [Raja, Рая] jaama laudu). Wallad: Kalli, Wõringi, Koonga, Kõima, Riintali ehk Ahaste.

5. Jakobi kihelkond. Abikirik: Kergu. Spetaja: J. Mezler. (Adress: Hallinga [Hallit, Галликъ] jaama laudu). Wallad: Parasma ja Eõdrifa, Bee, Ange ja Udumere, Hallinga, Aru, Railaste, Kaisma, Kergu ja Kõnnu, Põõrawere, Koodi, Wahanurme, Libatse.

6. Wändra kihelkond. Abikirik: Kärü. Spetaja: E. Sokolowsky. (Adress: Pernu [Pernau, Перновъ] laudu). Wallad: Wilowere, Wana-Wändra, Uue-Wändra, Kärü, Lelle.

7. Tori kihelkond. Spetaja: K. Raedlein. (Adress: Pernu [Pernau, Перновъ] laudu). Wallad: Tori, Suigu, Sindi, Taali.

8. Kädemeeste kihelkond. Abikirik: Wõiste. Spetaja: D. Karblom. (Adress: Pernu [Pernau, Перновъ] laudu, aga Draijõe Kilingi [Kurlund, Куркундъ] jaama laudu). Wallad: Kädemeeste, Tahuranna, Draijõe.

9. Saarde kihelkond. Spetaja: Walker. (Adress: Wolweti [Quellenstein, Квёлленштейн] laudu, aga Laiksaare ja Tallimõisa Kilingi [Kurlund, Куркунд] jaama laudu). Wallad: Kilingi, Laiksaare, Pati, Jäärja ehk Saara, Woltweti ja Kärso, Talli.

10. Halliste kihelkond. Spetaja: W. Schneider. (Adress: Laatre [Moisefüll, Моисеюль] jaama laudu). Wallad: Abja, Wana-Pornuse, Raubi, Weelitse, Wana-Kariste, Uue-Kariste, Wanamõis, Penoja, Kaarli.

11. Kartsi kihelkond. Spetaja: praus J. Birgensohn. (Adress: Laatre [Moisefüll, Моисеюль] jaama laudu). Wallad: Pöökleri, Kartsi, Polli.

Saaremaa.

1. Kaarma kihelkond. Spetaja: (Adress: Kuresaare [Arensburg, Аренсбург] laudu). Wallad: Suur-Kaarma, Praakli, Kaarma, Soona, Eiküla, Kellamäe, Kujjapä, Ladjala, Elme, Weedla, Mullutu, Muratse, Pähkla, Piila, Randwere, Tahula, Tingisti, Sitasaare, Sampseküla.

2. Püha kihelkond. Spetaja: S. Gahlnbäck. (Adress: Kuresaare [Arensburg, Аренсбург] laudu). Wallad: Kõljala, Jõpla, Kangrujela, Kasti, Pihtla, Reo, Kaali, Sandla Tõliste.

3. Waljala kihelkond. Spetaja: A. Beater. (Adress: Kuresaare [Arensburg, Аренсбург] laudu). Wallad: Wana-Lõwe, Sassi, Lõõne, Gaiska, Jõõri, Jürji, Rogula, Uue-Lõwe, Kõõsa, Salla, Wõhki ja Turja.

4. Põide kihelkond. Spetaja: N. Nolkén. (Adress: Kuresaare [Arensburg, Аренсбург] laudu). Wallad: Audla ja Kute, Saaremõis, Kahkla, Kestwere, Koigi, Kõiguste, Laimjall, Maasi, Kingli, Uuemõis, Oti, Keinu, Tumula ja Drisaare.

5. Jaani kihelkond. Spetaja: — — (Adress: Kuresaare [Arensburg, Аренсбург] laudu). Wallad: Kardja, Keinaste, Kannaküla, Arju, Taaliku.

6. Karja kihelkond. Spetaja: piiskop R. Winkler. (Adress: [Arensburg, Аренсбург] laudu). Wallad: Arumõisa, Riigi, Karja, Koikla, Leisi, Laugu ja Narme, Lulupää, Metsküla, Parasmetja, Pärjamaa, Moobaka, Pamma.

7. Mustjala kihelkond. Spetaja: — — — (Adress: Kuresaare [Arensburg, Аренсбург] laudu). Kuidemaa, Mustjala, Paatsa.

8. Kärla kihelkond. Spetaja: J. Kerg. (Adress: Kuresaare [Arensburg, Аренсбург] laudu). Wallad: Kandla ja Järwamets, Karmise, Mäenõmba, Kääsla, Kärla, Kulli, Mõnuste, Driküla, Paadla, Tärkimäe.

9. Kihelkonna kihelkond. Spetaja: L. Masing (Adress: Kuresaare [Arensburg, Аренсбург] laudu). Wallad: Uula, Karrala, Kotlandi, Pikkuse, Kihelkonna Soona, Uue-Nõmme, Lahetaguse, Lüm-mada, Pidula, Pajo, Rootsiküla, Tagamõisa.

10. Anseküla kihelkond. Spetaja: — — (Adress: Kurejaare [Arensburg, Аренбургъ] kaudu). Wallad: Abrofu, Tiinuse, Lõmala, Leo, Tirimetja.

11. Jaama kihelkond. Spetaja: J. Masing. (Adress: Kurejaare [Arensburg, Аренбургъ] kaudu). Wallad: Karfi, Kaunispaä, Mõnto, Torgu, Sääre.

12. Muhu kihelkond. Spetaja: A. Kerling. (Adress: Kuivastu [Kuivast, Куйвастъ] kaudu). Wallad: Kantse, Hellama, Rapi mõisa, Kuivaste, Roguaküla, Wõlla, Muhu-Suuremõisa, Nurme, Kiselaidu, Tamsa, Pädaste.

13. Kurejaare kihelkond. Spetaja: W. Frese. Külad: Ipi küla, Tori küla

Cestimaa kihelkonnad ja wallad.

Harju maakond.

1. Jüri kihelkond. Spetaja: — — — (Adress: Tallinna [Reval, Ревель] kaudu, aga Aruwalda Kaasiku [Kasik, Пазыкъ] jaama kaudu). Wallad: Lehinja, Waida, Kurna, Lagedi, Sauste, Rabala, Rae, Kautjala, Aruwalla, Mõigo.

2. Jõeleftme kihelkond. Abikirikud: Mannawere ja Prangli. Spetaja: P. Lopenove. (Adress: Kaasiku [Kasik, Пазыкъ] raudtee jaama kaudu, aga Wiimse, Habindõmme, Lubja, Nehatu ja Wõo, Tallinna [Reval, Ревель] kaudu). Wallad: Wiimsi ja Aegna jaar, Habindõmme, Lubja, Jägala, Nehatu, Maardu, Kostiwere, Jõeleftma, Saha, Wäo, Ülgaši, Pranglijaar.

3. Kuusalu kihelkond. Abikirikud: Leesi ja Lofja. Spetaja: praus W. Kentmann. (Adress: Kaasiku [Kasik, Пазыкъ] raudtee jaama kaudu, aga Kolga, Kõnnu ja Suru Aegwiidu [Charlottenhof, Шарлоттенгофъ] raudteejaamakaudu). Wallad: Kolga, Kiiu, Kolga Kõnnu, Loo, Rummu, Rodajoo, Walkla, Koitjärwe, Suru.

4. Harju Jaani kihelkond. Spetaja: A. Christoph. (Adress: Kaasiku [Kasik, Пазыкъ] raudteejaama kaudu, aga Kehra Kehra [Kedder, Кеддоръ] raudteejaamakaudu). Wallad: Kambi, Kaasiku, Aruküla, Penningi, Pärila ja Keila, Kehra, Haljawa, Haniide, Kiwilo, Kaunisjaare.

6. Kose kihelkond. Abirik: Tuhala. Spetaja: K. Hirschelmann. (Adress: Kaasiku [Kasik, Пазыкъ] ja Risti [Risti, Ристъ] jaama kaudu). Wallad: Paunküla, Saarnatõrwe, Uuemõis ja Kirimäe, Kjasuu, Harmi, Kamila, Palwene ja Sõmera, Abaja, Pitwa, Tuhala, Noosküla, Dru, Triigi, Tammiku, Pitawere, Saumetsa, Mlawere, Nõmra.

6. Juuru kihelkond. Spetaja: K. Haselblatt. (Adress: Kappa [Kappa, Канна] jaama kaudu, aga Juuru kiriku, Purila, Aila, Siiru, Juuru mõisa ja Pirkku Juuru [Jörden, Иорденъ] jaama kaudu: Wal-

Lab: Kaio, Ruimetja, Purila, Kedwa, Alla ja Siiru, Pae, Ingliste, Hõreda, Hõrgla, Saaramõisa, Suuru, Maidla, Pirgu, Järlepa, Umru, Seli, Mahtra.

7. Kappa kihelkond. Spetaja: praus K. Malm. (Adress: Kappa [Kappa, Каппа] jaama kaudu, aga Pühatu, Riidaku, Merjamaa [Merjamaa, Морьяма] ja Lellawere Ruunawere [Runafer, Рунаферъ] jaama kaudu). Wallad: Ulu, Waldu, Härtu, Raiküla, Kehtna, Kabaja, Kuufiku, Sifeldi, Kobila, Järwakandi, Wahakõnnu, Lellawere, Dhufatku, Kääwa, Dhufotsu, Sagudi, Pühatu, Riidaku.

8. Gageri kihelkond. Spetaja: A. Hõrschelmann. (Adress: Kappa [Kappa, Каппа] jaama kaudu, aga Haiba ja Dhulepa Ruunawere [Runafer, Рунаферъ] jaama kaudu). Wallad: Adila, Sutlepa, Liemandu, Maidla, Salutaguse, Lohu, Nõa, Kuila, Haiba, Tobise, Kirnu, Kohatu, Kohila, Kirdala, Kurtna, Pahkla, Mäetüla, Rabiwere, Uuemõisa, Kelba, Dhulepa, Angria.

9. Nisji kihelkond. Spetaja: E. Bruhns. (Adress: Liiva, [Liiva, Ли́ва] jaama kaudu, aga Lehete, Ruskjala, Pajaka, Waardi ja Polli, Ruunawere [Runafer, Рунаферъ] jaama kaudu). Wallad: Lehete, Ruskjala, Laitse ja Jauniku, Wana-Riisipere, Uue-Riisipere, Pajaka, Munalastme, Nurme, Waardi, Polli.

10. Keila kihelkond. Spetaja: M. Fid. (Adress: Keila [Kegel, Кере́ль] raudteejaama kaudu, aga Jõgiso, Määrü, Rahula, Kääsmäe, Kopelmanni, Woore, Wanamõisa, Saue ja Jälgimäele, Kanamaa, [Friedrichshof, Фридрихсхо́фъ] jaama ja Hartu Kannamõisa, Murastu, Hiiuru, Uksnurme, Witipõwla, Habersti, ja Naisjaare Tallinna [Reval, Ревель] ja Wana- ja Uue-Karjaküla, Laulasma ja Klooka Klooga [Lodensee, Лодензе] raudteejaama kaudu). Wallad: Jõgiso, Rahula, Walinguse, Tuula, Lihula ehk Kulna, Wana-Karjaküla, Knoobuse, Hartu, Kannamõisa, Murasti, Humala, Laulasma, Hiiuru, Dhtu, Kääsmäe, Kopelmanni, Wanaweske, Klooga, Uue-Karjaküla, Kääjalu, Woore, Uksnurme, Wääna, Meremõisa, Wanamõisa, Safu, Saue, Jälgimäe, Witipõwla ehk Pääwla, Habersti, Joa, Keila, Suuraru, Naisjaar.

11. Madiise kihelkond. Spetaja: P. Hirsh. (Adress: Baltiski [Baltischport, Балти́цкий Порть] kaudu, aga Põlkülasse Klooga [Lodensee, Лодензе] raudtee jaama kaudu). Wallad: Amari, Leetsi, Palaste. Põlküla, Kloostri, Wajalemma.

12. Risti kihelkond. Abikirikud: Nõwa ja Patri saartel. Spetaja: Hirsh. (Adress: Baltiski [Baltischport, Балти́цкий Порть] kaudu). Wallad: Risti, Remnastu, Nõwa, Wihterpalu, Hatu, Patri saared.

13. Baltiski (Baltischport, Балти́цкий Порть). Spetaja: J. Lenz.

14. Tallinna Jaani kogudus. Spetajad: W. Grohmann ja A. Asmuth.

15. Tallinna Püha Waimu kogudus. Spetaja: K. Bergwitz.

16. Tallinna Kaarli kogudus. Spetaja: J. Brasche.

Järva maakond.

1. Ambla kihelkond. Spetaja: G. Knüpper. (Adress: Tapa [Taps, Tance] raudteejaama, aga Kurga, Lehise, Bruuna, Poriku ja Aru, Lehise [Lehts, Lextcs] raudteejaama kaudu. — Jäneda ja Lehtmetsa Negwiidu [Charlottenhof, Шарлоттенгоф] raudteejaama kaudu). Wallad: Jäneda, Kulewere, Käraware, Kalamõis, Prüml, Koozna, Undeküla, Kalle, Trilli, Jootma, Kuru, Kõigi ja Aru, Nõmküla, Järwajõe, Karluse, Tapa, Moos, Lehise, Kurga, Aru, Bruuna, Poriku, Rägawere, Linnapä, Käsna, Kaarli, Tamsalu, Saiakopli, Lehtmetsa.

2. Madise kihelkond. Spetaja: F. Nerling. (Adress: Tapa [Taps, Tance] raudtee jaama kaudu). Wallad: Ahula, Albu, Kaalepi, Kuriõo, Seidla, Orgmetsa, Ageri.

3. Järva Jaani kihelkond. Spetaja: F. v. Gebhardt. (Adress: Tapa [Taps, Tance] raudteejaama kaudu). Wallad: Halliku, Kufsemaa, Meistaguse, Einmanni, Wõhmuta, Orina, Pähü, Kawa, Kuie, Karisu, Kuusna, Seliküla, Metsamõis.

4. Koeru kihelkond. Spetaja: praus G. Hoffmann. (Adress: Kalle [Kalle, Pakke] raudteejaama kaudu, aga Preedi, Kähü ja Piibe Wägewa [Wägewa, Borrewa] raudteejaama kaudu. — Awere, Kamma ja Raigu, Kilsu [Kis, Accs] raudteejaama kaudu). Wallad: Warangu ja Lammasküla, Siigwalla, Aruküla, Arwita, Nerra, Udewa, Raigu, Preedi ja Kähü, Kapu, Hau, Bau, Wäinjärwe, Kamma, Piibe, Awere, Wõhu, Tammiku.

5. Petri kihelkond. Spetaja: F. G. Rinne. (Adress: Paide [Weissenstein, Вейсенштейн] kaudu, aga Kõisi ja Müssleri Kalle [Kalle, Pakke] raudtee jaama kaudu). Wallad: Koordi, Põjaku, Wodja, Koigi, Esna, Kodafema, Sargwere, Palu, Dõila, Brandi, Guusti, Päinurme, Keisi, Weike-Kareda, Silmsi, Wusu, Müssleri, Arumõis.

6. Paide ja Anna kihelkond. Spetaja: baron Tiesenhansen. (Adress: Paide [Weissenstein, Вейсенштейн] kaudu). Wallad: Eiewere, Purdi, Pitaküla, Mäu, Pääama, Mündi.

7. Türi kihelkond. Abirikit: Wahaõtu. Spetaja: A. Kurrikoff. (Adress: Paide [Weissenstein, Вейсенштейн] kaudu). Wallad: Kirna, Keupalu, Wäätsa, Laupa, Türi-Halliku, Lokuta, Kõa, Disu, Kärewere, Lori ja Põhato, Säärewere, Mäeküla, Kolu, Piiumetsa, Wahaõtu, Perisaar, Warmesaar.

Wiru maakond.

1. Waiwara kihelkond. Abirikit: Petri ja Mereküla. Spetaja: K. Tomberg. (Adress: Mereküla [Mereküll, Мерекюль] raudteejaama kaudu, aga Suure- ja Been-Soldina, Joala, Kõdrutula, Hermannäe ja Samokrasõ Narwa [Narwa, Нарва] kaudu, Weasowi ja Wana-Sõtküla Waiwara [Woiwaro, Вайвара] raudteejaama kaudu, ja Wastnarwa Jõhwi [Jewe, Iebe] jaama kaudu ja Waiwara, Muisjõe, Ammewere, Lagena ja Keepniku Kõrsi [Korff, Корф] raudteejaama kaudu). Wallad: Waiwara, Waasowi, Muisjõe, Ammewere, Suure-Soldina,

Been-Soldina, Joala, Kudruküla ja Samokraasi, Lagena, Hermumäe, Keepniku, Wana-Ediküla, Jama ehk Wasknarwa.

2. Jõhwi kihelkond. Abikirik: Pühajõgi. Spetaja: T. Christoph. (Adress: Jõhwi [Jewe, Iebe], agn Türsala, Waiwinu ja Peite Waiwara [Waiwara, Байвара] raudteejaama kaudu). Wallad: Kurlna, Jõhwi, Tammiku, Kalina, Sompa, Järwe, Kutruse, Coise, Wofa, Toila, Türsala, Konju, Pühajõe, Dndika, Kohila, Ereda, Riikla, Mäetaguse, Waiwinu, Peeri, Pagari, Agima ja Jõetaguse, Weite-Pungerja, Illusa, Peite.

3. Jisaku kihelkond. Abikirik: Tudulinn. Spetaja: M. Hippus, (Adress: Jõhwi [Jewe, Iebe] jaama kaudu). Wallad: Jisaku, Rautse, Tudulinna, Terewere, Dnakwere, Dnurme, Potfiku, Mäetaguse-Mätsküla, Jmatu, Ranna-Pungerja, Weite-Pungerja.

4. Tüganuse kihelkond. Spetaja: Walter. (Adress: Püsi [Fsenhof, Изенгоф] raudteejaama kaudu). Wallad: Sala, Na, Purtse, Hirmuse, Püsi ja Woorepere, Urra, Maidli, Kääsu.

5. Ratwere kihelkond. Spetaja: praus G. Pauker. (Adress: Ratwere [Bezenberg] kaudu). Mädapää, Ratwere, Karitsa, Piira, Kuhola, Uhtna, Kaarli, Arkna, Eömeru, Kloodi, Korjuti, Toomla.

6. Niigula kihelkond. Spetaja: J. Gunnus. (Adress: Rabala [Koppel Капполь] raudteejaama kaudu, aga Malla, Andja ja Runda Ratwere [Wesenberg, Bezenberg] kaudu). Wallad: Unukse, Malla, Andja, Kalwi, Aseri, Koogu, Baava ja Sautsu, Samma, Wastia, Ulwi, Wana-Warudi, Uue-Worudi, Runda, Rabala, Haansalu.

7. Haljala kihelkond. Abikirikud: Esku, Kääsmu ja Wainupää. Spetaja: E. Wllingen. (Adress: Ratwere [Wesenberg, Bezenberg] kaudu, aga Haasperu, Loobu, Saagadi ja Sauste Kadrina [Catharinen, Катаринен] raudteejaama kaudu). Wallad: Warangu, Haasperu, Loobu, Esku ja Tammiispää, Kaawastu, Saagadi, Wihula, Wõle, Sauste, Metfiku, Jdawere, Latruse, Wanamõisa, Karula, Annikwere, Weltfi, Selja, Kandle.

8. Kadrina kihelkond. Abikirik: Ilumäe. Spetaja: D. v. Lemm. (Adress: Kadrina [Catharinen, Катаринен] raudteejaama kaudu, aga Jmaastu, Saffi ja Wastwere Topa [Tops, Тань] raudteejaama kaudu). Wallad: Kolu, Jmaastu, Pelli, Uoriku, Keeroti, Jõetaguse, Woduwere, Wandu, Pata, Wobaja, Kihlewere, Lasila, Undla, Saffi, Jõ pere, Wastwere, Hulja, Hõbeda, Arbawere, Waiku, Tõwa Kõnanu, Palmse.

9. Jakobiki kihelkond. Spetaja: G. Hoffmann. (Adress: Ratwere [Wesenberg, Bezenberg] aga Põlula Rabala [Koppel, Каппель] raudteejaama kaudu). Wallad: Põlula, Wastküla, Kütli, Meretküla, Kupna, Kõli ja Kooftaanti, Jõju ehk Jnnu, Rutina, Winni, Woore, Rägawere, Mõõriküla, Tudu ja Aru.

10. Weite-Maarja kihelkond. Spetaja: L. Fankhaenel. (Adress: Riikfi [Ab, Асс] jaama kaudu, aga Põrkuni Ratwere [Wesenberg, Bezenberg] raudtee jaama kaudu). Wallad: Põrkuni, Põrangu, Wau, Riikfi ja Worsti, Naeküla, Triigi, Urasti, Kaarma; Kärstu, Pandiwere, Aatu, Uniküla, Koonu. Arina, Nõmme.

11. Simuna kihelkond. Spetaja: E. Paucker. (Adress: Rakke [Rakke, Pakke] raudteejaama kaudu, aga Selli, Lasnurme ja Emmumäe Wägewa [Wägewa, Бергева] raudtee jaama kaudu, ja Muuga Rakvere [Wesenaerg, Везенберг] raudteejaama kaudu). Wallad: Woivere, Wmanduse, Rakla, Pudiwene, Moora, Lausa, Muuga, Paaswene, Määri, Salla, Koila, Mõisamäe, Tammiku, Wenewere, Luusiku, Laetwene, Kõhu, Laasnurme, Kõru, Emmumäe, Seli.

Lääne maakond.

1. Merjamaa kihelkond. Spetaja: K. Bezold. (Adress: Merjamaa [Merjama, Мерьяма] jaama kaudu, aga Limandu ja Kõrwetagusse Kuunawere [Munaser, Рунафоръ] jaama kaudu). Wallad: Wana-Kasti Uue-Kasti, Waimõis, Mõisamaa, Orpita, Päädewa, Merjamaa, Walgu, Ainre, Nurtu, Paeküla, Limandu, Kõrwetagusse, Sõike, Männiku, Kuda koolmeistrifeminar.

2. Kullamaa kihelkond. Abikirik: Piirsalu. Spetaja: praus P. Eberhard. (Adress: Merjama [Merjama, Мерьяма] aga Kullamaa kiriku juure, Suure-Kalju, Liivi, Põri, Turpla, Jõgisõ ja Ohtla, Turpla [Turpel, Турпель] jaame kaudu. Kujõe ja Piirsalu Kisti [Kieti, Ристи] jaama kaudu). Wallad: Koluwene, Suure-Kullamaa, Weike-Kullamaa, Waikna, Maidle ja Paju, Suure-Kalju, Leila, Kujõe, Piirsalu, Käända ja Kasnurme, Leewri, Kõhatu, Soontste, Kõike, Liivi, Põri, Turpla, Jõgisõ, Sipa, Tulli, Mõrastu, Tiinuse, Eniste, Ohtla, Loodna ja Kääsulu, Uue-Salu, Soosalu.

3. Wigala kihelkond. Spetaja: E. Mickwig. (Adress: Jädiwene [Jædeferъ] jaama kaudu, aga Wigala, Konuwene ja Nõlwale Merjamaa [Merjama, Мерьяма] kaudu). Wallad: Wigala ja Kiwi-Wigala, Konuwene, Päärdu, Welise, Jädiwene, Nõlwa.

4. Mihkli kihelkond. Spetaja: W. Schmidt. (Adress: Lihula [Leal, Леаль] kaudu). Wallad: Keblaste, Weltsa, Aru, Oiderma, Karinõmme.

5. Hanila kihelkond. Abikirik: Warpla. Spetaja: praus L. Rinne. (Adress: Lihula [Leal, Леаль] kaudu, aga Uue- ja Wana-Warbla, Saulepa ja Waisi Pernu [Pernau, Черновъ] kaudu, Wana- ja Uue-Wirtsu Wirtsu [Werder, Бердеръ] jaama ja Paaderma ja Mõrtsu Lihula [Leal, Леаль] jaama kaudu). Wallad: Woosu, Mõsaküla, Uue-Warbla, Wana-Warbla, Saulepa, Waisi, Mõssu, Wana-Wirtsu, Uue-Wirtsu, Paadermaa, Illuste, Paatsaalu, Mõisu.

6. Karuse kihelkond. Spetaja: A. Hirschelmann. (Adress: Lihula [Leal, Леаль] kaudu, aga Piwarootsi Wirtsu [Werder, Бердеръ] jaama kaudu). Wallad: Matsalu, Saastna, Luudi, Watla, Kiska, Piwarootsi, Nihatu.

7. Lihula kihelkond. Spetaja: B. Spindler. (Adress: Lihula [Leal, Леаль] kaudu). Wallad: Lihula, Sipa, Penija.

8. Kirbla kihelkond. Spetaja: Lihula spetaja. (Adress: Lihula [Leal, Леаль] kaudu). Wallad: Kasari, Kesküla, Loostre, Laufna, Seitä, Wõhna Wanamõis.

9. Martna kibelfond. Spetaja: D. Törne. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал], aqa Suure- ja Weike-Rinde, Laiküla ja Patšu Mannu [Vogelsang, Фогельсанг] laudu). Wallad: Jõesa, Gaasiku, Butkaste, Weike-Läbiru, Enimere, Nanna, Suure-Rõnde, Weike-Rõnde, Kuremere ja Sibumäe, Keistvere, Suure-Läbtru, Niine, Laiküla, Paatsu.

10. Ridala kibelfond. Spetaja: E. Förschelmann. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] laudu). Wallad: Ülewalt-Kõbla, Laukute, Mufküla, Lindi ehk Ungru, Alt-Kõbla, Mäenõisa, Pärla, Wõnnu, Riisi, Willilai, Sinelepa, Ridewa ja külad: Tanõka ja Ahila.

11. Hapsalu kibelfond. Spetaja: E. Röödder. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] laudu). Wallad: Uuenõisa ja Osmussaar.

12. Nigula kibelfond. Spetaja: K. Michelson. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] laudu, Widrukü ja Palewere Nisti [Nisti, Риста] jaama laudu). Wallad: Kirimäe, Niibi, Saloja, Kõrbla, Tagapere, Räägu, Widrukü, Palawere ja Oksir, Hardu, Laibla, Uegla, Keedika, Kookna, Seljaküla ja Saunja, Drumõisa Konwere.

13. Noarootsi kibelfond. Abikirikud: Sutleni ja Osmussaare Spetaja: prouß W. Girgensohn. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] laudu). Wallad: Põslepa, Saaremõisa, Tahku, Wõhla, Piiksi, Ritoldi, Nõmküla, Sutlepi, Auglepe.

14. Wormsi kibelfond. Spetaja: A. Nordgreen. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] laudu). Wallad: Suuremõisa, Karjamõisa, Wormsi.

Siiumaa.

15. Pühalepa kibelfond. Abikirikud: Kärtla, Kõsarü ja Paluküla. Spetaja: P. Normann. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] laudu). Wallad: Kõsare, Suuremõisa, Soonlepa, Wilimalla ja Loja, Partsi, Kärtla.

16. Keina kibelfond. Abikirik: Sõru. Spetaja: G. Holst. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] laudu). Aadma, Dejatu, Waemla.

17. Emaste kibelfond. Ab kirik: Manspää. Spetaja: K. Rinne. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] laudu). Wallad: Emaste, Butkaste.

18. Koigi kibelfond. Abikirik: Kõvu. Spetaja: Rinne. (Adress: Hapsalu [Hapsal, Гансал] ja Kärtla [Kertel] wabrikü laudu). Wallad: Kõrgejaare, Lauta.

Cesti fogudused Wenemaal,

Narwa fogudus. Spetaja: — — Adress: Narwa, (Narwa, Нарва).

Gatschina fogudus. Spetaja: E. Sürgensohn. Adress: Gatschino, Гачино.

Peterburgi Jaani fogudus. Spetaja: J. Hurt. Adress: Peterburg, Difizerskoja Nr. 54. С. Петербургъ, Офицерская Nr. 54.

Kronstadt Nikolai fogudus. Spetaja: O. Sireng. Adress: Kronstadt, Кронштадтъ.

Dudowa fogudus. Spetaja: Gauhöldi. Adress: Dudowa (Dow, Довъ).

„Kündja“ tellimisekuulutus.

Tellimisekirjade pealkiri on:

Въ редакцію газеты „Кюндья“ въ Ригѣ.

„Kündja“ hind on aastas 3 rubla, pooles aastas 2 rubla, weerand aastas 1 rubl.

„St Petersburger Zeitung“ kirjutab oma 146 jumbriis 1884: Kaks aastat on nüüd mõlemate lehtede esimesest väljatulemisest saadit mööda, üks aeg, mis meile tüllalt võimalikuks teeb, „Arajs“ ja „Kündja“ sisu ja juhitud omiste üle otsust teha. Kes enesele waewaks on wõinud, mõlemoid lehti nende tänise lühikese elutee peal tähele panna, annab meile õigust, et needsamad oma esikirja järele truuste on käinud. Meil on üksnes mõlemate lehtede politika osa silma ees ja peame kiitusega tunnistama, et nende alaline rahulik, mõõdupidav, asjakohane kõnemõnu, isegi riiklühimiste kallal, wägewaste keine oli. Tellimisehind on tõe poolest nii odawaks seatud, et selget tasu waewalt wõib oodata. Lugijatest pole „Arajs“ ja „Kündjal“ känu Jumalale! mitte puudu olnud, paljuenam on nende hulk alati takwanud. Meie rõõmumaine, et see asi edasi läheb, sest meie oleme nende mõlemate nimetatud lehtede lugemise läbi märku saanud, et nende toimetuse juhatus hea juhatajate käes on, selle kätte meie kaa „Arajs“ ja „Kündja“ edaspidist väne kallalt uskuda wõime. Meie ei lauta mitte lootust, et „Arajs“ ja „Kündja“ ükskord weel meie gubernagudes wõimantja tähendusese jõuawad. Wimmaks toob iga aanus tõe oma kasu; sellepärast maksab kaa siin tööd julgeste edasi teha.

Zwei Jahre sind nun bald seit dem ersten Erscheinen der beiden Blätter dahingegangen, eine Zeit, die es uns wohl ermöglicht, über Inhalt und Tendenz des „Arajs“ und „Kündja“ ein Urtheil zu fällen. Wer sich die Mühe genommen, die beiden Blätter auf ihrem bisherigen kurzen Lebenswege zu verfolgen, wird uns Recht geben, daß dieselben ihrem Programm gewissenhaft gefolgt sind. Wir haben nur den politischen Theil der beiden Blätter im Auge und müssen anerkennend konstatiren, daß der stets ruhige, gemessene, sachliche Ton derselben, selbst bei Besprechung von Streitfragen, gewaltig absteht. Der Abonnementpreis ist auch in der That so niedrig fixirt, daß auf einen wirklichen Gewinn kaum gerechnet werden kann. An Lesern hat es dem „Arajs“ und „Kündja“ Gottlob! nicht gefehlt, vielmehr ist ihre Zahl stetig gewachsen. Es freut uns, daß der Sache Fortgang gegeben wird, denn wir haben aus der Lectüre jener mehrfach genannten beiden Blätter die Ueberzeugung gewonnen, daß ihre redaktionelle Leitung sich in guten Händen befunden hat, Händen, denen wir auch das fernere Schicksal des „Arajs“ und „Kun ja“ wohl anvertrauen können. Wir geben die Hoffnung nicht auf, daß „Arajs“ und „Kündja“ dereinst noch zu maßgebender Bedeutung in unseren Provinzen gelangen werden. Schlich bringt jede ehrliche Arbeit ihren Nutzen: darum gilt es auch hier unterzaat weiterzuarbeiten.

Liist kirjade pealkiri on: „Kündja“ toimetusele Riga. — Rahakirjabel: Въ редакцію газеты „Кюндья“ въ Ригѣ. Aunpallitult

„Kündja“ toimetus.

Õnnelist uut aastat!

Wana aasta on mööda läinud, uus on kätte jõudnud. „Mis ta meile toob? — See küsimine seisab kõike keele peal, ehk küll igauks teab, et tulewiku pimedas süles wastus seisab. Mis ta toob? Kartus teadmata asjade eest on inimesehinge loomulik tõmbamine. Sellepärast **joowime** meie üheteisele **õnne**, sest meie usume, et õnn igapäewane asi ei ole. Nenda on siis aegamööda ühe sõbraliku pruugi sisse tähele panemata üks ettearwamine pugunud, mis kõiki asju maailma peal halwa külle poolt waatab. Jumal hoidku selle eest, et niisugune ettearwamine mitte meie elusihiks ei saaks, sest et see meie rõõmu praegusel ajal rikuks ja lootuse tulewiku peale lühendaks. Kui meie mööda läinud aja peale tagasiwaatame, siis leiame, et meie soowisedel mitte täieste täidetud ei ole, sest on hea pikk rida veel tänavuseks aastaks järelejäänud. Meie tunneme tahtmata, et murelisel meelel õigus oli, mis ta meie tulewiku sisse waatasime. Selle mõttega wõime meie ehk neid inimesi sõbralisema ettearwamisele äratada, kes üleüldse on õppinud, maailma üheks kurwaks hädaoruks pidama ja tulewikust aina wiletsust ootama. — Kes aga niisugusid pimeduse mõttid ei kosuta, leiab mööda läinud aasta seest mõnda head. Üleüldine maailmapolitika rahupüüdmine, kellest keegi riigiwalitsus ennast awalikult pole julend lahtiõelda, on wägewa tunnistuse annud, et rahu oma walitsuse iseäranis Europas ülewal peab. Rahu on maa peal ja inimestel hea meel. Rahuwürsti sõnu: Õndsad on rahunõudjad, sest neid peab Jumala lasteks hüütama, meeles pidades, seisab Wene riik, kõige rahwaste ja riikide poolt auustatud ja kardetud, maailma filma ees, kelle wägewa warju alla kõik rahunõudjad endid

koguvad. Sigi sada miljoni inimesi kolmesajakahkümmendie keelega elavad neljajajatuhande ruutpenikoorma peal nagu emajüles. „Ma tahan Teile mõned sõnad eelda, astuge ligemale!“ Neuda kutsus, meie väga armas kroonitud Majestät Keiser rahwa asemelolijaid wallawanemaid pärast kroonimist enese ette ja ütles: „Ma olen väga rõõmus, teid weel kord näha. Ma tänan teid südamest teie osawõtmise eest Meie pühalikust pidndest, kellest terve Wenemaa nii palawaste on osa wõtnud. Kui teie oma kodumaale jõuate, wiige kõikidele minu südameliku tänu. Käige oma mõisnikudepeameeste nõuandmiste järele, ärge stuge wale- ja meeletumaid juttusid maajagamisest, ilma maksuta maakättemõõtmisest ja sellesarnasid. Neid tühje juttusid lautawad meie waenlased wälja. Igaihe pärandus, just nenda kui Teie oma, peab puutumata olema. Jumal andku teile õnne ja terwist.“ Sellepeale ütles Majestät Keiser seal olewa gubermangude mõisnikudepeawanemate wastu: „Ma tänan teid teie truuse eest! Ma olin ikka mõisnikude südameliku tundmuste peale julge ja loodan kindlaste, et mõisnikud nagu tänini kõige hea asja tugi aujärje ja isamaa kasuks jaawad olema. Jumal andku, et meie rahulikult ja waikeste elame. Ma tänan teid südamest.“ Mõjumine, mis Majestät Keisri sõnad wallawanemate südames äratasiwad, wõis küll määratu suur olla. Riigiwalitseja enese suust tulnud sõnad paniwad wist rahwale märku pähä, et häbemata äsfitajate jutud wist enam maad ei leia. Üht Keisrisõna ei pea mitte keerutama ega wäänama. Rahuliste ja waikeste elama on meie Rahukeisri politika. Seda tahame meie tema truud alamad tähele panna ja ühtepuhku rahu nõuda. Gesti rahwas on kaa rahunõudja, seda oleme meie nendest tuhandetest kirjadest näinud, mis meile mõöda läinud kolme aasta sees on saadetud. See on üks rõõmus nähtawus, kelle peale uhkuse ja rõõmsa lootusega wõib waadata, mis kõik pimeduse wäed ja wõimused eneste urgastesse tagasitõrjub. Gesti rahwa seas olla küll parteisid, ütleb Kunder oma erapooletuma mõtetega Gesti koduste parteide ja tülide kohta, kelle mõtted nenda teineteisele lähewad, et nad enam teineteist ei teretagi; aga meie loodame, et need peagi kawad. Selle lootusega, et need käes olewal aastal teineteisele wennalikult kätt pakuwad, soowime meie kõige oma lugijatele, olgu mis karwa nenda politika usutunnistus ial tahes, õnnelikt uut aastat.

Uue aasta hakatuses paneme meie oma kõige südamelikumaa õnnesoowimisega ühtlasi selle palwe oma väga armsa lugijate

Jüdamme peale, mitte ärawäsiida, meie lehele uusi sõbru kor-
 jates. Ühtlasi täname kõiki ammetiwendi, kes, kui kaa keelt
 näidates, ilma maksuta meie lehe ja selle toimetaja nime kõige-
 suguste lauludega nii kuulsaks tegiwad, et keegi teise ajalehe
 lugija ilma „Ründjata“ enam ei taha elada. Sellepärast on
 kaa kõik rahwamehed ja rahwanaesed meile oma kirjadega ja
 tellimistega palju terwist saatnud, ühtlasi kaa teisi lehti palu-
 nud, meie lehte kui oma armast sõbra toetada. Seda on kaa üks
 leht oma eesotsas suure kirjaga tõutanud, kindlaste lootes,
 et lugijad siis lehega kõigiti saawad rahul olema. Tohime
 meie kaa rahulolemisega oma tänise töö peale tagasiwaadata,
 füiski ei tohi meie mitte puhkama hakata. Seda tööd, mis
 meie oleme pealehakanud ja rõõmsa kofumisele juhtinud,
 alati täiendada, olgu kaa edaspidi meie kõige ülem ülesanne, et
 meie ja meie armsa lugijate süda ja filmad korda läinud tööst
 rõõmu tunneksiwad. Selle tarwis palume meie oma sõbrade
 abi, mis meile tänini nii väga tänuväärt wiisi on osaks saa-
 nud. Palju uusi kirjamehi ei ole elawa osawõtmise pärast
 weel mitte wõinud järke saada. Peaksiwad nemad ja kõik meie
 auusad lugijad mitte ärawäsiida, oma tegewat armastust meie
 wastu näidates, kui nad meie lehte igale poole soowiksivad ja
 tema tööpiiret laiendaksivad. Sellelääbi saadud kasu tuleks
 otsekohe lugijate eneste kätte tagasi; meie jõuaksime siis lehe
 kaunistuse eest rohkem muret kanda, kui see tänini võimalik
 on olnud.

Palaw armastus, miska „Ründja“ lugijad meie lehte tema
 asutust saadik on lugenud, kui kaa südamelik ja elaw osawõtmine
 rohke kaastööga annawad meile julgust, rõõmuga tulewiku peale
 waadata. Mitte üksnes Gesti rahwa poolt toimetusesse
 saadetud rahulolemise- ja tänukirjad, waid kaa Saksa aja-
 lehed, iseäranis „Neue Dörptsche Zeitung“ oma tänuväärt
 soowimisega, on näidanud, et meie leht Gesti rahwale terwet
 toitu pakub ja seda wiisi rahwa südames armastust enese
 wastu on aratanud. Pealeseda on weel meie lehe asutaja ja
 endise wäljaandja kätte Saksa rahwa poolt väga rohkestest kirja-
 sid tulnud, mis ühest suust tunnistawad, et nii hästi Gestlased,
 kui kaa Saksad „Ründjat“ hea meelega loewad. Näituseks
 olgu nende hulgast Dislise direktoriherra J. R. Rezoldti kiri,
 mis nenda käib: „Ma arwasin, et Teie pidite täieste ifamaale
 selga pöörand olema, aga seiamaaale pole ma Teie lehe sees
 weel midagi fantust leidnud. Kui see ifka nenda saab toime-
 tatud, siis on hea ja ma wõin julgeste üksford Teie kaitsemi-

seks wäljaastuda, küll see saab mõjuma, sest ma olen seiamaaile igal pool tuntud: üks rahwamees ehk nendanimetatud Nooreestlane. Praegu käiwad mulle 7 ajalehte Gestikeele, kõigist kõige wiletsam nendest on (selle sõimulehe nime kustutamine ära. R. t.) Kui ta sell kombel toimetatud saab, siis on tema pea hengusel. Terwitades Teie truu suguwend." Meile tuli järgmine kiri: „Kõõmuga olen mina Teie lehte iga numbrit hoolega läbilugenud ja mu meel on sest väga rõõmus, sest „Kündja“ on minu arvates kõige ülem Gesti leht. Temast võib saada õpetust põlluasjus ja tema toob kaa sõnumid omalt ja wõrralt maalt diete. „Kündja“ ei ole siis mitte Gesti rahwa wastane, waid täieste tema poole hoidja. Seda on kaa wäsimata wastased äratunnud ja wait jäänud. Mis meie tahame, seda oleme ju esimeses numbris selge sõnaga wäljaöelnud ja kardame siin weel: rohkestes sõnumid põllutööst ja teadusest tuua, tähtsamad asjad politikaft ilma kellegi partei poole hoidmata lühidelt ja ruttu teada anda ja lõbusaid juttusid ja laulusid meelejuhutamiseks pakkuda. Meie oleme püüdnud lehe hinda nii odawaks seada, et kaa kõik see waesem seda omale weerand aasta kaupa ühe rubla eest jõuab tellida. Kui väga kuulus meie leht Gesti rahwa hulgas on, võib sest näha, et meile tuhandete wiisi on kirjasid tulnud, kelle sees meie lehte teiste rahwusliste lehtede wiisil wõlgu palutakse. Waewalt on seda küla Gesti pinnalt leida, kust meile mitte tosinate kaupa kirjasid pole tulnud. Üksnes mõnes pimedas nurgas näikse meie leht tundmata olewat. Et mitme aasta peale wõlgu antud ajalehtede kartsamise eest hoida, ei anna meie oma lehte mitte wõlgu, mispärast hinda tellimisega ühtlasi palume äraasaata. Peremees ei wõi oma perele, sõbr sõbrale ja peigmees oma pruudile paremat kingitust anda, kui meie lehte tellida.

Loomadesugutamiseft.

1. Tiinuseajaarwamine.

Tiinuse hata- tus.	T i i n u s e o t s.			
	Houstel.	Weistel.	Lammastel	Sigadel.
1. nääriluu p.	2. jõuluf. p.	8. wiinak. p.	4. Saanif. p.	23. Jüri. a.
8. "	9. "	15. "	11. "	30. "
15. "	16. "	22. "	18. "	7. lehef. p.
22. "	23. "	29. "	25. "	14. "
29. "	30. "	5. talwet. p.	2. heinak. p.	21. "

Tiinuse haffatus.	T i i n u s e o t s.			
	Houstel.	Weistel.	Lammastel.	Figabel.
5. küünlaaf. p.	6. näarif. p.	12. talwet. p.	9. heinat. p.	28. meinf. p.
12. "	13. "	19. "	16. "	4. Jaanit. p.
19. "	20. "	26. "	23. "	11. "
26. "	27. "	3. jõuluf. p.	30. "	18. "
4. paastuf. p.	2. küünlaaf. p.	9. "	5. leituset. p.	24. "
11. "	9. "	16. "	12. "	1. heinat. p.
18. "	16. "	23. "	19. "	8. "
25. "	23. "	30. "	26. "	15. "
1. Jürit. p.	2. paastuf. p.	6. näarif. p.	2. Mõhtit. p.	22. "
8. "	9. "	13. "	9. "	29. "
15. "	16. "	20. "	16. "	5. leituset. p.
22. "	23. "	27. "	23. "	12. "
29. "	30. "	3. küülaaf. p.	30. "	19. "
6. meinf. p.	6. Jürit. p.	10. "	7. wiinat. p.	26. "
13. "	13. "	17. "	14. "	2. Mõhtit. p.
20. "	20. "	24. "	21. "	9. "
27. "	27. "	3. paastuf. p.	28. "	16. "
3. Jaanit. p.	4. meinf. p.	10. "	4. talwet. p.	23. "
10. "	11. "	17. "	11. "	30. "
17. "	18. "	24. "	18. "	7. wiinat. p.
24. "	25. "	31. "	25. "	14. "
1. heinat. p.	1. Jaanit. p.	7. Jürit. p.	2. jõuluf. p.	21. "
8. "	8. "	14. "	9. "	28. "
15. "	15. "	21. "	16. "	4. talwet. p.
22. "	22. "	28. "	23. "	11. "
29. "	29. "	5. meinf. p.	30. "	18. "
5. leituset. p.	6. heinat. p.	12. "	6. näarif. p.	25. "
12. "	13. "	19. "	13. "	2. jõuluf. p.
19. "	20. "	26. "	20. "	9. "
26. "	27. "	2. Jaanit. p.	27. "	16. "
2. Mõhtit. p.	3. leituset. p.	9. "	3. küünlaaf. p.	23. "
9. "	10. "	15. "	10. "	30. "
16. "	17. "	23. "	17. "	6. näarif. p.
26. "	24. "	30. "	24. "	13. "
30. "	31. "	7. heinat. p.	3. paastuf. p.	20. "
7. wiinat. p.	7. Mõhtit. p.	14. "	10. "	27. "
14. "	14. "	21. "	17. "	3. küünlaaf. p.
21. "	21. "	28. "	23. "	10. "
28. "	28. "	5. leituset. p.	31. "	17. "
4. talwet. p.	5. wiinat. p.	11. "	7. Jürit. p.	24. "
11. "	15. "	18. "	14. "	3. paastuf. p.
18. "	19. "	25. "	21. "	10. "
25. "	26. "	1. Mõhtit. p.	28. "	17. "
2. jõuluf. p.	2. talwet. p.	8. "	5. meinf. p.	25. "
9. "	9. "	15. "	13. "	31. "
16. "	16. "	22. "	20. "	7. Jürit. p.
23. "	23. "	29. "	27. "	14. "
30. "	30. "	6. wiinat. p.	2. Jaanit. p.	21. "

2. Tiinuseaeg.

Rehkemiseks tiinuse- ehk kandmiseajaks arvatakse: houstel 340 päewa, weistel 285 päewa, lammastel ja kitsedel 154 p., figabel 120 p., koertel 63 p., kassidel 56 p.

Kõige pikem tiinuseaeg on: houstel 419 p., weistel 321 p., lammastel ja kitsedel 158 p., figabel 133 p.

Rõige lühem tiinuseaeg on: hõustel 330 p., weistel 240 p., lammasel ja kitsedel 146 p., sigadel 109.

3. Paarimiseaeg.

Hobune, lehm ja lammas tarvitavad 22—36 tundi, siga 30—40 tundi. — Kui nad paaritud ei saanud, siis otsib hobune 8—10 p. pärast, lehm 21—28 p. p., lammas 14—21 p. p., siga 21—28 p. p. — Poegemise järele otsib hobune 14 p. p., lehm 28 p. p., lammas 185 p. p., siga 35—42 p. p.

4. Haudumiseaeg.

Konad hauduvad 19—24 päeva, haned 28—32 p., kalkunid 26—32 p., pardid 28—32 p.

5. Sugutoomiseaeg.

Tätku nõib 5 aastast kuni 20 aastani sugutamiseks tarvitada, mära 4. a. — 12 aastani, pulli 2 a. — 7 aastani, lehma 18 kuust — 10 aastani, kulti 1 a. — 4 aastani, emist 9 kuust — 8 aastani, oinast 2 a. — 6 aastani, utte 2 a. — 8 aastani.

6. Emaloomade aru.

Uhe isalooma jaoks arvatakse emalooma hobusel 35 tunni 40 tükki, weisel 40—50 t., lambal 35—40 t., kitsel 60—80 t., seal 25—30 t., kanal 15—20 t. pardil 10—12 t., kalkunil 8—12 t., hanel 5—8 t., tril 1 ainukene.

Ubi kartuhwlihaiguse vastu.

Kartuhwlihaigus teeb Europas iga aasta mitme saja miljoni rubla eest kahju. Selle vastu on järgmine abi. Kartuhwlimaa saagu heaste kiitnud ja äestatud, et muld peeneks ja pehmemaks saab, sest niisugune maa seisab enam kartuhwlihaiguse vastu, kui pingaline põld. Igatihel on ju tuttav, et liivases maas kartuhwolid vähem mädanevad, kui kruusises ehk saues maas; see tuleb sest, et liivamaa pehmem ja tihim on kui kruusi- ehk saumaa, mis kore ja sagedaste pangas on. Kartuhwliwad saagu nii harvad aetud, et umbes 30 tolli wahet jääb. Laiemat wahet ei ole waja, aga kitsama wagudega läheb kaitsemuldamine tülitaks. Et laiema wagudega rohkem mood kaduma ja kartuhwlihaiguse vähemaks läheb, sellepärast saagu seemnekartuhwolid kunnis tihti pandud, et saagi wähenemist karta ei oleks. Siinene kord saagu üsna madalaste, mullatud, et wauhari pealt lai ja umbes 4 tolli kõrgel tuleb. Kui tarwis, siis nõib weel teist korda seda wiisi mullata, nimelt rohises maas. Kaitsemuldamine wõetakse siis käsile, kui kartuhwlihaigused (pealsed) plekuliselt hakkawad minema. Seda wõib ka ju ennemine teha. Kaitsemuldamine sünnib üli ühelt poolt, nii et wagu alt lai ja pealt kõrgel teraw tuleb. Sell kombel sünniand wauhari peab kõige pealmistele kartuhwlite üle eiootsa umbes 5 tolli kõrguselt olema. Waga mööwa wau see kofku, et aga 4 tolli järelejääb. Se-suguse muldomise juures saawad kartuhwlipealsed ehk warred pisut küllelille wautatud. Ni

hästi lamp- kui kaitsemuldamine võib ka meie oma maa abruga sündida. Kaitsemuldamiseks peab see aga nii seatud saama, et see hästi palju mulda ühele poole ajab. Selle jaoks on ka iseäranis abrad. Et kartuhvlid püraastise mädanemise eest hoida, mis sagedaste rohkel mõõdul ettetuleb, siis on tarwis, et need umbes 3 nädalat pärast seda alles saavad ülesvõetud, kui viimsed lehed äranähtsiwad. Kartuhvlipõlksid ei võdi enne äraleigata, kui suurem osa lehti närtsinud on, muidu jääb kasu kinni. 6 päeva pärast nimetatud aega, kui warred on äraveetud, võib ka ju kartuhvlid ülesvõtta, ilma et pärastist mädanemist suuremat karta oleks.

Kuida näha, on siis peaaegu kartuhvlihaiguse vastu kaitsemuldamisest. Et asi selgiks, sell-pärast paneme kartuhvlihaigusest enesest ja selle põhjustest ligemalt tähele.

Kartuhvlihaigus tuleb ühest weikestest hallituseseentest, keda õpetatud mehed võõra keele nimega Peronospora (Phytophthora) infestaus nimetawad. Suurejooksul sünniwad sest seenest tuttawad mustad plekid kartuhvli-lehtede külles, kus tema seemned, nende nimetatud rakufesed figinewad. Need hallituseseene seemned figinewad nii suurel hulgal, et neid ühe ainsa pesa warre külles lugemise ja rehkenduse abiga 20—30 miljoni on leitud. Kütataat neid aga ei näe, kas pangu prillid ette, sest need on väga weikesed, et neid ainult hea suurestegewa klaasi abil võib näha. Need seemnerakufesed langewad mulla peale maha, kust neid wihmawesi maa sisse kartuhwlite kallale loputab, kelle koore külles need idanema hakkawad. Peagi tungiwad nende idud kartuhwlikoorest läbi ja mädanemiseplekid ongi külles. Daneks ei lasse aga muld neid rakufesi kōiti läbi, muidu oleks lugu lahtii, et enam kartuhwlipabalat poleks sūhu pista. Mida rohkem nüüd kartuhwlite peal mulda on, seda wähem peaseb neid hallituseseene seemnerakufesi nende kallale ja seda wähem on ka mädanemist leida. Suure boolega on mitmel korral ja mitmes kohas läbikatsutud ja leitud, et kus kartuhwliid nii sügawaste oliwad mullatud, et kõige ülemised kartuhwliid 5 tolli sügawusel mulla all oliwad, seal oli väga harwaste mõni mädanenud kartuhwliid leida, ehk küll muidu mädanemine üsna mõnust oli rõõnud. Nenda on siis peaaegu, et kartuhwliid laiad ja hästi sügawaste saawad mullatud, et hea paks fōrd mulda kartuhwlite peale saab. Warte küllele paenutamise on teine punkt, mis peasegu niisama tähtjas on. Seeläbi saab hoitud, et wihmawesi mõõda warji mitte wiskohke kartuhwlite juure ei jookse ja hallituseseene sennid ühes senna ei loputa. Suur hulk neist wariseb sell kombel wagude wahale, kus need paksust mullast nii hõpsaste läbi ei pease lahju tegema. Seda on wihmase ajaga iseäranis tähele panna. Kuuwa ilmadega uitawad aga seemnerakufesed igal pool ümber ja kukuwad igasse kohta maha, olgu kartuhwliwarred pōdratud, kuidas tahes. Et aga iseäranis wihmawee abiga seeneseemned warte küllest lahji ja sügawamale mulla sisse saawad juhitud, siis ei pea õrmetigi warte paenutamist mitte järelejätma, ehk küll paks mullafōrd ilka peasjaks jääb.

Siin saagu ka nimetatud, et senniaegse päris muldamise wiisiga $\frac{1}{2}$ —2 tolli paksuselt mulda kõige ülemiste kartuhwlite peale saab. See mullafōrd on liiga õukene haiguseseemne tagasihoidmiseks, ja sell kombel võib suur kahju sündida, olgu siis, et üsna tiht liiwamaa on,

mis nii ruttu läbi ei läse; seal on mädanemine ifka wähem, ehk küll warred sagedaste üsna kõrwenud on. Kammus maa, mis kerge ja kore on, ei pea seesuguse muldamise juures sugugi haiguse wastu. Seal peab kaitsemuldamise rõudmise järele mullaford 5 tolli pakks olema. Jääwad seal weel mõned üffitud kartuhwliid iõbiseks, siis on need üffi need, mis kuidagi kogemata mullop'na ligemale jääwad, ehk kelle juure hiiired wõi mutid augud tegiwad.

Argu aga siin armas luajja jälle nurisegu ja õelgu, et see tühi lori on, nagu niisuguste nõuandmistega sagedaste tehafe. Argu arwaku, et see aga paljas kirjameeste arwamine on, kes ise põllutööft ühtigi ei tea. Ei, armas naaber, see on põllumeestest iõeste läbi-katsutud asi, meestest, kes põllutööd paremine tunnewad, kui meie kahefesi kokku. Kes põllumees nüüd nimetatud eeskirja järele teeb, see saab iõeste nägema, et asi õige on. Ommetigi on wõimalik, et kaisoja tahes iõis wõib efsida ja selleläbi kasu tulemata jääda, mis siis miuu süüks lükatafse, et nõuandmine õige ei olnud. 1) Ta wõõdab ühest ehk kahest kohast järele, kas mullaford juhtus 5 tolli kõge ülemaiste kartuhwlite üle pakks olema, kuna see ommetigi läbistiku ehk aga paljast 3 tolli oli. Seal on juba suur wähe, sest et iga toll mulda, mis paksemalt kartuhwlite peal on, mädanud kartuhwlite hulka mitu protsenti wähendab. Sellepärast on waja, et põllumees mitte paljast ei arwa, et ta igalt poolt tarwilikult sügawaste on mullanud, waid ta peab mitmest kohast tollipulgaga just wõõtma, et teada saaks, kui pakks mullaford iõeste on. 2) Muldamine wõib liiga hilja ettewõetud saada olnud, kui pealsed juba üsna kirjud on. Sell kombel wõiwad kartuhwliid juba enne kaitsemuldamist wigastatud olla, ehk küll weel mädanud. plekkibd nende külles näha ei ole, sest need tulewad umbes üks nädal hiljemine, kui haigus hakkas. Mis juba iõbised on, neid enam kaitsemuldamine ei paranda, niisama kui hapu liha soolamine asjata on.

Pealeselle on weel wõnda tähele panna, mis kaitsemuldamise kasu wähendab ehk koguni trühjaks teeb. Iferanis tähtjas on eespool nimetatud 7. punkt. Saawad kartuhwliid sell ajal üleswõetud, kui haiguseseemet weel hulga kaupä warte külles on, siis hakkawad need sealt kartuhwlite külge ja 5—10 päewa pärast on hulk kartuhwliid mädanud plekkifid täis. Seda lükatafse siis selle süüks, et kaitsemuldamine pole ühtigi aidanud. See on aga palja warase üleswõimise wiga. Saab aga eespool nimetatud 7. punkt. tähele pandud, ehk pärast närtfimisft kartuhwliwarred pealt äraniidetud ja põllust äraweerud, siis on mahakukkunud hallituseseene seeme nädala ehk paari pärast oma idanemisejõuu kautanud ja kartuhwliid wõib ilma kahjuta üleswõtta.

Kuidas kaitsemuldamisega lugu on, selle poolest oleks soowida, et iga põllumees ise proowi teeks, näituseks:

I. p r o o w.

Übe kartuhwliidpõllu peal, kus palju mädanud kartuhwliid on, saagu umbes 20 pesa kaiseks käfite nõetud. Üh müürisepa kelluga ehk mõne muu sündsä riistopuuga saab muld pealt ärakraabitud, kurni efsimesed

kartuhvlid vastutulewad. Need saavad ülesvõetud ja ühekorvi sisse pandud. Nüüd saavad kelmised kartuhvlid ühe teise korvi sisse ja need, mis kõige sügavamal on, kolmandama sisse pandud. Mõne päeva pärast on näha, et ülemised kartuhvlid esimese korvi sees enam mäenud plekilised on, kui teises korvis, ja teises korvis jälle enam kui kolmandama sees need kartuhvlid, mis kõige sügavamalt mulla sees said võetud. Üks mees J. L. Jensen Danimaal jutustab oma proovidest järgmisel viisil: „Ma olen seda kolm korda katsunud (I. ja II. Kopenhagen linna lähedal, III. Pariisi lähedal) ja nenda leidnud, kuidas järelseisaw aruanne näitab:

	I. katse.	II. katse.	III. katse.
Pealmisest kartuhvlitest olivad haiged	82%	49%	49%
kelmistest	30%	30%	17%
alumistest	3%	8%	12%.

III. katse juures oli maa väga souene ja kartuhvlid nii väga mullapinnas, et kõige alumised paljast 3 tolli sügaval olivad, sell-pärast ei olnud see mahe mitte nii juur, kui I. ja II. katse juures. Kui kaitsemuldamine viiete sünnib, siis võib haige kartuhvlite aru vii veitefekts minna, et ainult 1—2% mädand on“.

II. proov.

Selle tarwis võib ühe 8 tollise pulga võtta, kuhu peale tollide märgid on le gatu ja f. II. üks ots teraw on. Nüüd saab 10 kartuhvlipesa otsitud, kus 3½ tolli eht veel enam mulda peal on. Seda aru saab tõlpsaste kätte, kui nimetatud pulk kartuhvlipesa sisse saab püstitatud, nii et pealmine ots mullapinnaga tase on. Nüüd saab muld pealt ärallükatud, kurni esimesed kartuhvlid vastutulewad ja pulga perlt võib siis kobe lugeda, kui sügawal need on. Sell kombel leitud 10 pesa kartuhvlid saavad ühe korvi sisse pandud. Siis tuleb veel 10 pesa otsida, kus aga ½ kurni 2 tolli mulda kartuhvlite üle on. Nüüguksid pesasid leiab liht- eht madala muldamise juures tihti. Nende 10 pesa kartuhvlid saavad teise korvi sisse pandud. Mõlemate katsete juures saab awalikuse, et sügavamalt mullatud kartuhvlid palju terwemad on, kui need, mis madala wagude sees olivad. 8 nüüguksid hoolega tehtud proovi mitmes kohas Danimaal näitasid järgmist otsust:

	Lihmuldamine. % haigid kartuhvlisi.	Kaitsemuldamine. % haigid kartuhvlisi.
I. katse	27	14
II. "	6	2
III. "	39	—
IV. "	48	0,3
V. "	5	1,1
VI. "	20	4,8
VII. "	18	0,3
VIII. "	4	1,6.

Ühe ainsa põllu peal sai katkaks 8 wagu lihtmuldamisega ja teist 8 wagu kaitsemuldamisega mahatehtud, ja seal tuli wälja, et:

lihtmuldamises oli kartuhwlib	haigid	kaitsemuldamises oli haigid	kartuhwlib
29%	warased kart.	0,5%	
22 "	" "	0,0 "	
45 "	" "	0,0 "	
38 "	" "	0,0 "	
25 "	hilised kart.	0,0 "	
64 "	" "	0,3 "	
45 "	" "	0,0 "	
56 "	" "	0,0 "	

Esseiswad numbriid näitawad, kuida kartuhwliõõbi, mis lihtmuldamise juures üsna suur on, kaitsemuldamise läbi eemal hoitud saab, et peaaegu sugugi ette ei tule. Märk % tähendab saja pealt.

Lõpetuseks oleks wäga soowida, et meie terasemad põllumehed ise aegja läbi katkufiwad, nagu Jensen seda on teinud ja siis kaa teistele awaldakfiwad, mis nemad ses asjas on leidnud. See oleks iõeste üks wäga tänu wäärt asi.

Kuuda töö, nenda palk.

S. Leppil.

Rõõmurikas, palaw sui oli oma pitka päewade ja lühifeste wõdega möõda, ja kole sügise oma pitka wõde ja lühifeste päewadega tema asemifuks saanud. Noor talweluningas, külm, wärwis puude lehed kollaseks ja punaseks ja sundis kõiit loodust talwe wasta walmistama. Mets, kellest meie jutt on, oli pime, et kätt ei näinud juu ääre panna, ja sest läbi woolaw jõgi, fangest wihmasajust täidetud weega, kohas ja mühifes hiimsaste.

Weikeses kõrtfis, Ungriamaal, selle juure metsja sees, üks werst ninetatud jdest eemal, istufid hilja wõse weel tema elanitud: isa, ema ja tütar, ilma wälinist olekut tähele panemata; harjutus teeb ju elus palju. Heledaste paistis sawikult (koldest) tuli ja walgustus üht wana aralõpend naest, kes tule lähedal ühe madala pingifese peal istus. Mitte aastate paljus, waid kole üffil elu ja mitmesugused ülearu ja ülekohtused waranduse püüdmised olid teda nenda inetumaks teinud, kuna tema wasta, teijspool sawifu (kolde) otfas üks üsna ilus ja noor neiu, tema tütar Anna, oma ümmarguste, weikeste kättega üht paela keerutas. Üks imelik filmapilk, see noor neiu, täis jõudu ja iludust on sügawas mõttes oma töw juures, nagu oleks tema waim kusfil kangel wanemate, armetust majakesest — ja tema kõrwas wana Johan oma lühifest piipu suitsetabes, Anna mõtleb oma kauge armufese peale, kes juda mitu aastat laias ilmas omale peatoidust ja musta päewa tarwis raha teenimas oli, ja keda tema iga päew põlewa igatsufega koju ootas.

Pinedas nurgas õlgede peal lamas wana kõrtsmik, Mats, Anna isa, piipu suitsetades ja pudeli sees wa' kibedat märjusest kuiwand keele kasteks rüübates. Seiajaadik waitse olekule tegi wana Mats lõpetust, kes oma tütre poole pöördes küsis: Kui palju aastaid on sest juba, Anna, kui sinu Jüri meist lahkus, wiis aastat ifka kõige wähem, mis? Loota, kui Jumal aitab, tuleb ta tulewa kewade koju. Ma näen, sull on suur igatfus tema järele? —

„Muidugi, isa,“ kostis noor neiu, „mina tahan tale nii hea kõigest südamest olla, kui ma wõin ja ei tahaks muud kedagi armastada, kui teda, sest et ta nenda wahwa, ilus ja kottuhoidlik on, ja mitte üks pillaja ega joodik ei ole, nagu palju teisi. Oh, ma näeksin iga filmapiilk, et ta siin oleks! Ommeti wõib ta kaa juba rikas olla; sest tema oli Amerikas ühe suure ehituse juures kubjaks ja keeletõlgiks olnud, kus ta üle saja rubla kuus palka oli saanud. Jah, kui ta rikkaks on saanud — siis on ta mind kaa juba ammu unustanud!“

„Rikkaks saanud?“ hüüdis wana pahaselt — „ära jeda mõtle, et üks niisugune rumal töömees, omale rikkust koguda saab, kui ta aga peaks omaga wäljatulema, oleks hea olema. Mina wean kihla, et Jüri mitte wiit kopikat kaasa ei too. Ja kui meid Jumal mitte muul wiisil ei õnnista, siis wõid ja surmani oma pruuditamu oodata, waene loom! Jah nüüdsel ajal on inimene küll õnnetu, ütles wana mees — minu keelekaste on juba pudelist otsas, kõrtsis kaubelda ei saa, joo wõi ise kõrts kuiwaks, kui tahad! See tuleb kõik sest, et pere-meestel ja nendafama kaa poistel, linad mitte enam korda ei lähe, kellest neil ifka raha saamist oli.“

„Saksad ja rikkamad mehed on nüüd kaa kui koju finnisentud ja palju ettewaatlikumad,“ jutustas wana kõrtsmik edasi, — „nemad pöörawad teist teed, ehk jääwad teinepoole metsa õõseks, enne kui nemad niisuguse halwa ilmaga sest suurest metsast läbisõidawad; minu noorel põlwele oli asi teine, siis oli iga kord siit metsast saamist küllalt. Wiina, kallid riidid ja kõifugust warandust oli küllalt ja raha kui raha, kõrts seisis püsti inimesi täis! Oh ja kallis wana aeg! Kui meie oma kõrtsikauplemisest pearaha, kõrtsipaberiteraha ja kes teab weel, mis muud maksud maksma peame, — siis peakime meie oma kingad kaa weel jalast äramüüma ja palja jalu kerjama minema.“

Wana wiskas wiimse lonksu pudelist suhu ja jäi wait. Kliste kargas Zuhan, kes natulise aja eest wana kaju peale wäljaläks, kõrtsitades uksest sisse. „Noh, mis on, Zuhan, kas ehk wahest abi tarwis?“

„Jah,“ oli wastus, „keegi tuleb, umbes kaks wersta sealt poolt jõge taha jamul suure hobusega; wantrikeha näis riidefimpusid ja muud warandust täis olewat, see on wiist üks rikas, reisiija kaubajuut.“

Ruttu kargas wana õlgede pealt üles, wõttis oma abiriistad kätte ja ruttas tuulekiirusel Zuhani järele, teed mööda silla poole.

„Jumalale tänu, et jälle midagi lootu on,“ pomises wana naerdes, mis kaa pimeduseisand mitte paremine ei osanud, habeme sisse.

Waene Anna, täis surmahirmu, jookseb wana pörguteenri järele: „Jumala ja õnnistegija pärast! halastage selle waele hinge peale! ärge tehke mitte seda suurt pattu, et teie tema ärakukkate, mõelge ommeti oma hinge õnnistuse ja tulewa lättemaksmise peale! Oh Jumal, Jumalake, ehk waest on minu waene Jüri kaa mõnes niisuguses õnnetuses.“

„Bait, fina narr!“ kirus wana hambaid kofkupigistades.

„Kuule, Jumala pärast, kuule minu palwe ja kuule oma südametunnistuse healt! ära täida mitte oma kurja mõtet! —“

„Waene tüdruk, mina teen ju seda sinu pärast, et ma, sealt wara sulle pulme pidada saan,“ ütles isa, „kas see nüüd on minu hea teu palgaks!“

„Parem ei lähe ma ilma si mehele, kui ja aga selle waese hinge rahule jätab! Mina ei taha niisugusest warandusest kõige wähemat osa saada; see saaks mull hinge rahutumaks tegema. Weel kord palun ma, jata ta elama!“

„Kasi minema tüdruk ja jäta mind rahule,“ hüüdis wana, loopis Anna enesest eemale ja ruttas pool jookstes Juhani järele. Anna, kes tugewasti tõukamisest maha oli kukkunud, aga mitte haiget saanud, tõusis ruttu üles ja läks tuttavat teed — waesest hürtsikust mööda ja otsekõhe wallatallitaja, oma ristiiša juure.

Peter, nenda oli wallatallitaja nimi, oli kaa auus wana mees, karmas ja kare oma ammetitallitustes, aga hea ja helde oma ristilaste wasta, kelle halwad ja üleannetumad teud moorufeks muuta ifta tema ülesanne oli.

Tuul kohas ja pekkis Petri aknaluukisi, sellepärast ei mõinud wana mees mitte magada; ta luges põllutöö ajalehti ja raamatuid. Niste kuulis tema läbi tuulekohina kedagi wasta ust, mis seestpoolt riiwis oli, pörutawat.

Tehke ommeti uks lahti, aga ruttu, ruttu; kus on tallitaja, mull on temaga rääkimist!“ Peter tundis Anna healest ära ja tegi uksse lahti.

„Oh Jumal, ristiiša, aita, aita,“ hüüdis Anna „ja peasta üht waest inimest hirmsast hädast!“

Wana auus mees aimas küll ja oli sügawaste liigutatud hirmsa teu üle, mis ta pidi ärarikkuma, aga mitte ei mõinud, sest et ta jenniks hiljaks oleks jäänud, kui ta jenna oleks jõudnud; siiski ei wiibinud ta mitte, waid pani riided selga, andis sulasele kaa käsku, et ta ennast riidise paneb ja kaasatuleb. Mõne filmapilgu pärast olid kõik riidis ja Peter ruttas sulasega, Anna juhatusel, koha poole, kus tema tegem pidi olema. Tee peal ei rääkinud ükski sõnakest, sest et neil otse, läbi soo ja raba minnes, oli ifegi küllalt tegemist.

Koit oli juba hakanud, kui Anna ja Peter oma sulasega, kõik ärawäsinud, hirmsa koha ligidale said. Anna, kes teistest maha oli jäänud, nägi jõe poole waadates, tükk maad allpool silda, jões ühe inimese, kes surmaga mõideldes kalda poole tuli, aga jälle uuest woolawast weest tagasi sügawuse peale wiidud sai, ruttu jooksis ta, ilma wäkimust tundmata, appi ja tõmbas seda mõimatumat ja pool-surnut maale, kuiwatas tema palge oma põllega ära ja ajas tema hiutsed korrale — sealjuures tundis ta juure rõõmuga, et see tema peigmees Juri oli. Anna heitis tema ette põlwili maha ja hüüdis hõrna sõnade ja wärihewa healega teda elusse. Juri tegi küll silmad lahti ja waatas naerus näuga oma armufese peale, oli aga nenda mõimatu, et ta uueste kui surnud jälle tagasi langes. Anna karjus appi, aga abi ei olnud kuski tulemas. Nüüd hakkas ta teda üksi hürtsiku poole tassima, kelle juure ta kaa üksford-waemaga jõudis.

Eiin tegi tema tule samikule (kolbesse) üles ja seadis oma ärandõrgend armukese ajeme selle lähedale. Pealeselle tõi Anna temale ühe kuiva, willase teki, kelle sisse ta teda mässis; weest, mis tulele oli seatud, sai Jürile kohwiks rummiga segatud walmistatud, mis tema hea meelega kaa jõi. Ammu oli Anna seda wiina ja kohwi hoidnud, nagu oleks tal keegi ütelnud, et ta sellega üskord oma nõrgend armukest jälle toibutama pidi; praegu oli see aeg kätte jõudnud, ja rõõmupisarad filmis, waatas neiu oma ärapeastetud armukese peale.

Liigutatud südamega langes Anna põlwili, Jumalat südamest tänama, et Jumal temale ülewalt abi oli annud oma südamest armastatud armukest hirmsa kätte wahel hingega peasta.

Jüri oli selle aja sees raskete magama jäänud; ja kui Anna tema nüüd kõigist õnnetustest peastetud ja warjul armas olewat — siis tahtis tema wälja, isa ja ema otsima minna. Korraga kuulis tema uffe taga ähtimist. Anna tegi uffe lahti — tema ema werine ja furnud ühe riidedimbu peal, kelle juures Peter oma sulasega oli. Läbi nutu, täis ehmatust küsis tema ema surma järele, ja kus isa on.

„Armas waenelaps,“ hakkas Peter jutustama, „kui sina meist mahajäid, tulime meie silla juure, kus peal sinu ema, hirmsaste haawatud, oma mere sees maas oli; aga elas. Tema wõis weel wähe rääkida ja ütles, et Zuhan ja see wõdras mees, üksteisega wõideldes jõkke kukkunud, kuna tema joonud isaga jennapoole silda terweks jäänud; isa tahtnud hobusega sillast ülesõita, aga et silla puud katki olnud, ei läinud see korda. Ema wõtnud hobuse suu äärest kinni ja tahtnud teda terwema koha pealt ülejühtida; kärstu hobune, esimesest korrast hirmunud, jõtkunud tema jalgade alla maha ja karanud ühe piitsa hoobi pärast, miska joonud isa teda tema halwa teu pärast karistanud, ühes wanfrigga, kelle sees isa istunud, üle silla jõkke. Kuu wõidelnud isa laenetes, kuna hobune raske riiste sees kinni, warsti ärauppund. Ema katsunud kõigest jõuust surmaga wõitlejale appi minna, aga suurte haawade pärast, mis tal hirmust walu teinud, ei wõinud ta ennast paiga pealt liigutada, waid pidanud kaherõdse waluga pealtwaatama, kuidas tema armas mees oma hinge laenetele pidi ohwerdama. Waewalt sai tema need sõnad rääkinud, kui tema ise kaa hinge heitis; et meil houst saadawal ei olnud, siis wõtsime meie teine selle kimbu, mis silla peale maha oli kukkunud, ja teine sinu furnud ema ja lõime seia.“

Surnud sai õlgede peale, kus peal heile õhtu wana mees piipu suitsetas ja wiina rütkpas, pandud. Anna tegi tuli uueste üles ja walmistas ristijale ja tema sulasele sedasama, mis Jüri oma nõrga keha karastuseks oli jaanud.

Riialaliseb sõid parajaste, kui Jüri unest ülesärkas, terve, tubli ja rõõmus, nagu ei oleks tal midagi juhtunud. Tema kargas asemelt üles, wõttis armukese ümbert kaela kinni ja andis tale muju.

„Nüüd oled sa warsti minu naene, Anna, kirikuherra paneb meid warsti ühte; ja mina tahan sulle oma truui armastusega tajuda, mis sa mulle head teinud. Ilma sinuta oleksin ma praegu laenete põhjas hinganud! — Aga kus on minu hobune ja wanter warandusega; kas ei ole woorimees teise hobusega weel siin?“

„Teie hobune ja warandus on laenete ohwriks ja Teie ei saa neid ilmaski enam leidma, teist houst ega woormeest ei ole meie näinud,“ ütles Peter.

„Kuida Teie käsi kaa selle pitka aja sees seal kangel maal käis, küüsis tallitaja natuse aja pärast.“

„Olge terwe küüsimasi, auus tallitaja,“ wastas Jüri. „Kui mina isamajast wäljarändasin, läksin ma ühe Saks laewa peale madrujeks ja mõne päewa pärast, kui laew ärapurjutas, sain mina kaa kaasawõtetud. Selle laewa peal teenisin ma kaks aastat ühe järjega. See laew purjutas ainult Lääne- ehk Balti- ja Põhja- ehk Saksameres, et mull aga himu Inglisekeelt ja maailma laiemalt tundma õppida oli, wõtsin ma nõuaks, selle laewa pealt ärakarata ja ühe Inglise laewa peale, mis kaugeemale maale purjutab, teenistusesse minna. See mõte läks täide. Inglise laewa peal teenisin ma weel kaks aastat, ja kui nüüd laew üksford Amerika randa tuli, wõtsin mina kaa selle laewa teenistusest enesest lahti ja läksin maale. Maal sain ma ühe poomwilla-wabriku peal teenistust, kus mina paljalt kaks kuud teenisin. Wabriku lähedal tehti üht suurt silda, seal kuulasin mina järel, oli üht töörahwa ülewatajat tarwis, kes kaa Inglise- ja Saksakeelt rääkida pidi osama; — noh, see oli mull õnneks; sest ma olin nende mõlemate laewade peal neid keeli kaunis heaste purtsima õppinud. Kohe tegin ma kauba ära, ning palka lubati enam kui ma küüside oleks julgenud.“

Kümne kuu jooksul sai sild walmis, sellepärast jäin mina jälle tööta, mis ma siin wõõral maal ei hakanudki enam otsima, et mull igatsus koju tulla oli. Sadamas oli üks laew ankrus, kuida ma järelekuulamise peale teada sain, et see weel täna ärasõitwat; ruttu pakkisin ma oma riided ja muud asjad ühte kofku ja wiisin laewa peale, miska meie õhtu, nagu üteldud, ärapurjutasime. Õnnelikult jõudsime meie mõne aja pärast kodumaa randa, kust raudteega koju poole sõitsin ja wiimsest jaamast woormehe wõtsin, kes minu kraami ja mind koju pidi tooma. Teise hobuse peale panin ma suurema woori, mis mehe kätte jäi ja teisega, kellel kergem woor oli, sõitsin mina ees ära — kes nüüd ärauppus.

„Aga nüüd tahan mina minna,“ ütles tallitaja istmelt ülestõustes, „ja wallarahwast tellida, kes kõrtsmiku ja Juhani furnukehad ülesõfima peawad.“

Peter jättis Jürit, Annat, kelle seltsi ta kaa oma sulase jättis, Sumalaga ja läks ära. Natuse aega peale tallitaja araminekut tuli woormees kõrtsi juure. Kõrtsiuks sai luku pandud; Jüri wiis oma waranduse noorema wenna Hansu juure, kes seal lähedal mõisa wäljawahiks oli, oma furnud isa ajemel, ja sulane ja Anna läksid tallitaja juure, wiimne jäi fenna kunni tema oma armsa peigmehe Jüriiga laulatud sai.

Homniku wara olid inimesed silla juures kous, kust nad mõlemilt poolt kaldaid päri wett kunni teise päewa õhtuni läbiotsiswad, aga furnuid kuskilt ei leidnud. Kolmandal päewal sai Anna furnud ema maha maetud ja kõik warandust, mis kõrtsi juures oli, lastis Anna sealt tallitaja juuretua. Kolme nädala pärast said Anna ja Jüri pulmad ärapeetud. kuhu noor paar kaa kunni teise jügifeni elama jäi.

Nüüd mõttis Jüri isast päritud 300 rubla, Anna ülekohtusest isast mahajäänud 1000 rubla ja oma võrral maal teenitud sajad kofku ja ostis ühe tüki metsamaad, kust pealt tema ehitusepuid võis saada.

Jüri, tubli ja wiks mees igas tühis, raius talwe üffi palgid walmis, wedas senna kohta kofku, kuhu ta hooned arwas sündsad ehitada olewat ja kewade, kui ilmad soojaks läksiwad, tellis ta mehi odawama palgaga, kellel tema ise meistriks oli, ning ehitas rehe ilusa ja uue moe järele üles, kelle sisse ta elama asus. Sügise sai kaa elajatetall walmis, miska selle aasta ehitus lõppes.

Sügise wedas ta jälle sulasega palgid tulewaks aastaks walmis ja kandis need sulase ja teise töömehe abiga ära. Kewade hakkas ta oma juhatuse all elumaja ehitama, mis Mikhilipäewaks walmis sai. Maja oli ilus ja ruumikas ja sündsä koha peale ehitatud, kelle õue peale sead, weised ega muud loomad ei puutunud, nagu palju teistel. Toa taga oli juur maripuuaed, kellel kanditud pindadest, mis toa laest üle olid jäänud, aed ümber oli ja kuhu sisse mitmesugu wilja ja muid puid istutatud sai. Järgmistel aastatel said weel ait, houstetall ja saun, kõik tema oma juhatuse all ehitatud.

Praegu on juba Jüril koht priiks maksetud ja nemad elawad jõuufalt ja puhtalt, nenda et wana halli peaga tallitajal, kes sagedaste neid wantamas käib, lust näha on. Nende majas ei puudu ialgi põllutöö ajaleht ja kaa teised head ja kasulikud ajalehed ja sarnased raamatud. Poeg, kes juba kihelkonnakoolis käib, rõõmustab neid oma hea edasijõudmisega õppimises ja selle wanem õde, kes linnas koolis käib, teeb oma wanematel suurt rõõmu ja head meelt.

Aljanatukesed.

Rekrutite õpetamise juures.

Ülem küsis noore nekruti käest, kes kõik küsimised hirmu pärast vastamata jättis, pehme healega: „Noh, mu poeg, sind on ju kaua küll õpetatud, nüüd sa pead ommetigi teadma, kuidas püsti üksiku jagude nimed on. Ole aga julge, ära karda ühtigi, et ma siin pealtkuulan; mõtle, et keegi sinu sõbr su käest küsiks: Madu, ütle mulle, mitmest tükist sinu püss kous on ja kuidas nende nimed on? Mis sa siis vastaksid?“

Madu: „Ma vastaksin: Pea lõuab kinni, pois, mis sull minu püssiga tegemist on?“

Vanataadi uhkus.

Vanataat: „Eks ole tõsi, tohtriherra; kui väga see laps minu nägu on?“

Tohter: Tõsi, kallid sõbr, väga Teiega ühte nägu: pole hambaid suus ega hiuksid peas.“

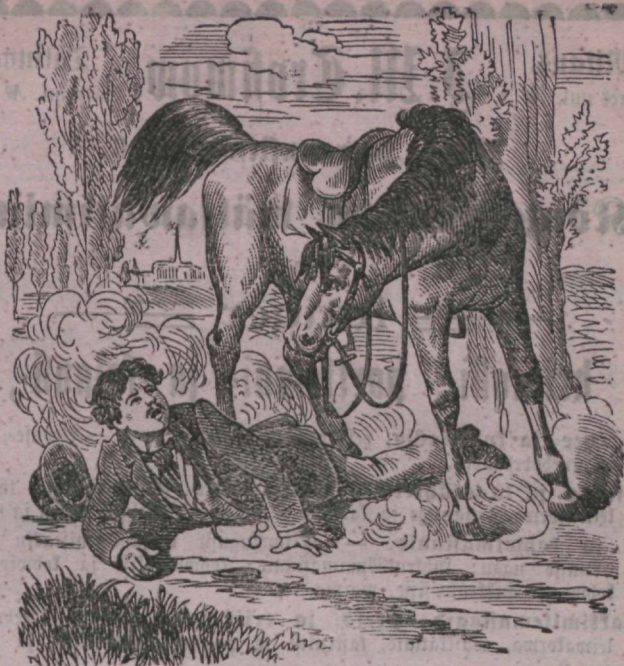

Glajateajas.

Isand: „Ütelgu nüüd inimene, mistarwis selle elajal nii pütt fael on.“

Emand: „Kuida ta muudu ulataks üle aja waadata!“

Isand: „Kahju, et meil niisugust faela ei ole. Kui magus see oleks, kui palawa ilmaga üks kaas õlut teise järele seda pitka faela mööda allalibifets.“

Küüdimehe kimbatus.

„Mi! ai! ai! Juba kolmat korda seljast maas! Peaks ta ometigi pillutama hakkama, et mull enam poleks tarvis selga ronida.“

Auulutusjed.

G. Edelmann'i

puusärgimagaſin Rias,

Petrifiriku juures nr. 3 ja Moskwa alewis nr. 95 oma majas, Dünaburgi linnas Ria uulitſas nr. 12 peab alati walmis ja ſaadab ruttu kätte mitmesugust ſelſi

==== **häid puusärka** ====

kõige odawama hinna eest, pealegi ka mitmesugusid furnuulifonde.

☛ **Palun hoolega minu nime tähele panna.**

Mitauš, Suures uul. № 2. **J. M. Crofimow**, Tallinnas, Birnuaul. № 125/19.

Nias, Serranulitsas nr. 6.

Kõige juurem väljavalimine

ja

— — — **Laager** — — —

kristalli-, portselani- ja faiansi-,

laua-, thee- ja kohviasju, pesuehtid, lillepotta j. n. e. — Bronse-, alsenide- ja uuehõbedaaasju,

lae-, sein- ja lanalühtrist, supitulpa, sööma- ja theelustaid, theebrettist, leitwakorwa, lauanuge ja kahwid j. n. e. — Walgest wasest ja tombakist,

thee- ja kohwimasinaid. — Mitmesugusid majapidamisaasju ja teedu nõusid nagu: suhkruöömmasinaid, kohwimestkil ja kohwipõletajaid, kohwi- ja suhkruoosifid, worma,

lihabakkimisemasinaid, press- ja triikraudu, lakitud theebrettist ja leitwakorwa, wasskatlaid, kastrulist ja panna, emalliritud ja tinutatud rauast,

petroleumikeedunõusid senna kõrwa passiva nõunega. — Petroleumilampisid iga selist. — Weeturajaid, kaepeuriistu, pesuriistu ja veel muud asju.

N. Kymmeli i kuluga **Nias** on väljatulnud ja igas raamatupoes saada:

Gesti-, Liwi- ja Kuramaa

Kooliseinakaart

Safia-, Läti- ja Gestikeele kohanimedega

mägede ja jõgede seisuga.

Toimetanud

Wilhelm Maas.

4 juurt lehte,	hind 3 rubla 50 kopikat.
linase riide peal keppidega ehk	
kaante wahel	" 5 " 50 "
linase riide peal keppidega ja	
lakitud	" 7 " — "

J. Jaksch & Co., Riga,

Schaalunlitšas raekoja kōrwas.

Selle ādresfi all palume kaupa tellida, mis meie wōdrastele išeāranis
odawa hinna eest mīūmine.

===== Sulga kaupa ja ūtsikult mīūmine. =====

Kōige juurem wāljawalimine ja laager
iga jugu

wōōramaa portselani- ja faiangstkaupa,
oma kodu portselanimaalimisetōōsīd,

Bunzlau kohwikannusid ja Inglise wōipotta,
kristalliklaasist lauaasju

ja kōit wāljaehitatud klaasikaupa,

peegliklaasīd elawa hōbedast seljaga,

Alpakahōbedast ja Inglise metallist lauanuge ja kahwlišid
ja muud kaupa,

theebrettišid, leiwatorwa, Fiskari nuge ja kahwlišid, weekurnašid,

petroleumlampīd

iga pruunkimise tarwis kōige tarwiliste asjadega,

brongest silwawalguseasju,

seinakellašid ja taškuuurīd

iga tutawat seltsi wastamise all, kulds-, hōbe- ja uuestihōbedast seadega ja wōtmetega,

mušikawārkišid ja leierkastīd.

Kōit neid asju wōtame parandada.

Obawad aga kinlab hinnad.

Rudumiselōnga,

ešimešt ja kōige paremat seltsi.

Dige lōnga tugewuse ja pikkuse eest numbri jarel seistafse hea.

Ria poomwilla kāsītōōs

Theodor Ed. Puchlau,

weikeše Ūjumiseuulitšas nr. 1, Waršchau wōōrastemaja kōrwas,

(Kleine Schwimmstraße Nr. 1, neben Hotel Warschau).

Balti tubakawabrik

Ria linnas,

Balt. Tabaksfabrik in Riga,

soomitab kõige odavamata hinna eest oma

leigatud ja presšitud lehetubakat

Bakun ja Schnurowka

ja palub ostmise juures järgmist kaubajilti hoolega tähele panna.

		1/4 фунта цѣна 6 коп.	
1/4 марз. 6 коп. Baltijas tabaka fabrikas Riga, Mühlenbamm Nr. 29		Курительный табакъ ШНУРОВКА БАЛТИЙСКОЙ ТАБАЧНОЙ ФАБРИКИ въ РИГѢ, Мельничная дамба № 29.	
		1/4, nach 6 kop. Baltische Tabakfabrik Riga, Mühlenbamm Nr. 29.	
1/4 марз. 6 коп.			

Tellimist ja raha

palun ma järgmise pealkirja all saata:

An die Baltische Tabakfabrik in Riga.

Õmblusemasinad endise Frister & Rossmanni,

nüüdse aktsiaseltsi wabrikust Berliinis.

Berelonna pruunimise ja rätitöö kõige suuremas täines ja ilusamas wäljaehituses, odawa hindadega.

Nende õmblusemasinatel ei pruugi mitte niigi auktudest läbiotsida (pealmine kui ka alumine nüt pannaife üksnes sisse) ja on need masinad kõige uuemate parandustega ehitatud, mispärast need õmblusemasinad kõige tugevamad on pruunida, ja praegusti suuremaid tarwitusi, mis ühe hea regewa õmblusemasina käest nõuakse, iga pidi täidab.

Kõige suurem õmbulise masin (Nr. 4 Titania) rätseppade tarwis, laupitkus 43 1/2". Patent-südamesambad õmbulise masin fingsseppade tarwis, liikuwa pressiga, kõige wäheha pea ja kõige suurema lüstepooliga, kõige paksema naha- ja kõige peenema taskurcaamaritöö tarwis. Wäga tugewaste ehitatud, terge, rutulise ja ilma kõrata käigiga.

Soowimise peale 1 rubla maksuga nõudlas.

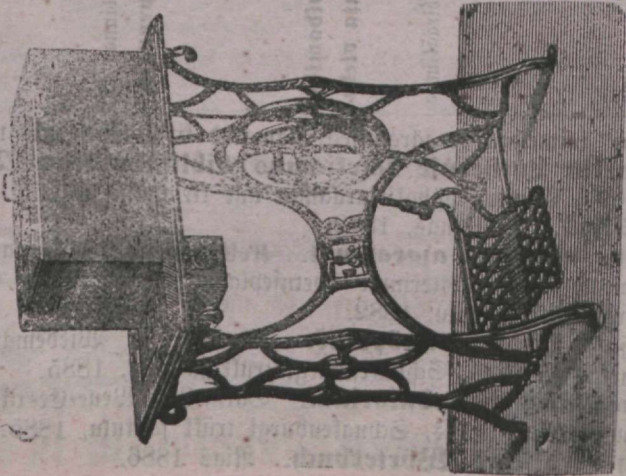
Uuem müümaoht Wenemaa jaoks: **J. W. Graham** — **Rias.**

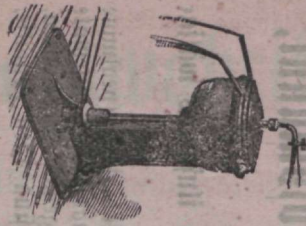
Suurelt müümaoht:

Wähemalt müümaoht:

Karliniitšias nr. 3, Luchumi raudtee-jaama wastu.

Weberiniitšias nr. 7, Miinise majas, käsitööõelstsinaja kõrwas.

The Savoli piimakorimismasin (Separator)

(Fõige parem ja lihtsadesem piimateerutimismasin) sai esimeste hinnad 42
markuajamise ja vahjandamise peal. 2500 piimateerutimemasinat on pruugis,
Kellest 500 gõpeliwärgigi ümberaetate.

Saib fõigist fõige üle

puhta foorelahutamise, lihtsabaduse, kanafemise, odawa illespidamise,
piistu wõlutegemise, piistu ümberajamisejõunu ja täielise faarmata oleteu
poolest.

Täieliseb piimataalimiseasju miltuab wõskamise all, fikraltt asjatundjate faadawab läbträätmise
tarwis, piimateerutimemasinad ja piimataalimemasinad peawat alati wõlmis patentnõuandit ja wõbrilant

Metcibolaget Separator, Stodholmis.

Miltuab ja ligemat keerist annawab

Giisabettimisttas nr. 9.

Selmsing & Grimm, Riias,

inures Siimamisttas nr. 6.

„Kündja“ toimetaja on järgmised raamatud kirjutanud, mis müüa on:
Dr. Martin Lutheruse katetismus bibliisalmidega. Tallinnas,
1869. Esimene pühalikirjaraamat uue kirjawiisi peal.

Bibli-Atlas. Tallinnas, 1872.

Üleüldine maailma ajaraamat. Kõkupanud 1877. aastal wäl-
jaantud kooliministeriumi õpetuseplaani järel. Riias, Schnaken-
burgi trüff ja kulu, 1882.

„Kündja“ Gesti keeleõpetus. Ahrens'i ja Wiedemanni järel.
Tartus ja Riias, Schnakenburgi trüff ja kulu, 1885.

Systematisches Vocabularium. Saksa-Läti-Wene-Gestikeele kooli-
õnaraamat. Riias, Schnakenburgi trüff ja kulu, 1885.

Deutsch-Estnishes Wörterbuch. Riias 1886.

Einladung zum Abonnement auf

„Die Neuzeit“

kleine illustrierte Zeitung für Russland.

2. Jahrgang 1885.

Preis jährlich 3 Rbl. 50 Kop. — mit Postversendung 4 Rbl.

Die „**Neuzeit**“ wird wie bisher enthalten: Romane, Novellen, sowohl deutsche Originale, als auch gute Uebersetzungen aus der russischen Literatur, Erzählungen und Skizzen aus Leben und Geschichte Russlands, Mittheilungen von besonderem Interesse aus allen Gebieten des Wissens, Neues aus der russischen Presse, politische Uebersicht, Nachrichten über neue Erfindungen und interessante Notizen aus Wissenschaft, Kunst und Leben der Gegenwart, inländische Rundschau, dann Feuilleton, humoristische Erzählungen, Anekdoten, Carrikaturen, Räthsel, Scherzaufgaben 2c. Unser „**Briefkasten**“, durch welchen wir unseren Lesern nach besten Quellen Antwort und Auskunft ertheilen über alle Fragen des praktischen Lebens und Wissens, wird eine besondere Bereicherung erfahren dadurch, daß wir bewährte jüngere Aerzte als Mitarbeiter gewonnen haben, um unseren Lesern über alle Fragen der Gesundheitspflege Aufschluß zu geben und auf detaillirte Anfragen speciellen Rath zu ertheilen, soweit dies ohne persönliche Vorstellung möglich ist. Allen Denjenigen, welchen ärztliche Hilfe — vielleicht schon großer Entfernung wegen — schwer zugänglich ist, wird dieses Anerbieten, wie wir hoffen, willkommen und von Nutzen sein.

Der deutsch-russische Theil der „**Neuzeit**“, welcher über Erwarten beifällig aufgenommen wurde, wird russische Originale, Erzählungen, Auszüge aus russischen Zeitschriften 2c. 2c., mit danebenstehender wörtlicher deutscher Uebersetzung bringen, und nicht allein zur Vervollkommnung in der russischen Sprache und Schrift dienen, sondern auch Solchen Interessantes bieten, welche nur eine der beiden Sprachen kennen.

Auf die Illustrationen wird, wie bisher, besondere Aufmerksamkeit verwandt werden, und die Fortschritte, welche auf diesem Gebiet in jüngster Zeit gemacht wurden, werden wir in geeigneter Weise auch für die „**Neuzeit**“ auszunutzen bestrebt sein.

Als Prämien stellen wir unseren Lesern zur Verfügung:

1. **Portrait Sr. Kaiserlicher Hoheit des Großfürsten Thronfolgers.** (Nachzahlung 75 Kop.)

2. **Zwei vorzügliche neue Landschaften** im Format der diesjährigen Prämien, Höhe 20 Zoll, Breite 29 Zoll. (Nachzahlung je 1 Rubel, Versendung mitgerechnet.)

Sämmtliche Bilder sind vorzüglich in Delfarbendruck hergestellt, mit schönem, lebhaftem Colorit. Diejenigen unserer geehrten Abonnenten, welche die Prämien **nach vor Weihnachten** zu erhalten wünschen, werden gebeten, dies bei der Bestellung zu bemerken.

Biel fach geäußerten Wünschen zu Folge haben wir elegante, verzierte Goldrahmen (Barock-) zu diesen Prämien, sowie zu den von 1884 anfertigen lassen, so daß also die Prämien gleich fertig eingerahmt übersandt werden können.

Dadurch, daß dieselben in großer Zahl zugleich angefertigt werden, stellt sich der Preis des Rahmens für eine Landschaft auf nur 3 1/2 Rbl. — Hierzu kommt noch 1 Rbl. für die Kiste, also das Paar 8 Rbl. — Wir können aber nur nach Bahnstationen senden, da die Rahmen auch bei sorgfältigster Verpackung einen längeren Transport durch die Post in der Regel nicht aushalten.

Bestellungen sind zu richten an die Scheinwäug'sche Buchhandlung, Alexander-Boulevard. Postadresse: Въ контору журнала „Нейдеятъ“ въ Парк. Auch die meisten Buchhandlungen besorgen Abonnements.

Expedition der „**Neuzeit**“.

Открыта подписка на 1885 годъ

на иллюстрированный журналъ рациональнаго веденія всѣхъ отраслей сельскаго хозяйства съ цѣлью полученія наибольшаго дохода

„Прогрессивное Сельское Хозяйство“,

издающійся при постоянномъ сотрудничествѣ профессоровъ высшихъ учебныхъ земледѣльческихъ заведеній и хозяевъ-практиковъ, подъ редакціей Л. А. Черноглазова.

Журналъ выходитъ еженедѣльно въ размѣрѣ 2—3 печатныхъ листовъ большаго формата съ бесплатнымъ приложеніемъ литературно-политическаго журнала „Еженедѣльный Обзоръ.“

По примѣру истекающаго года, въ журналѣ „Прогрессивное Сельское Хозяйство“ каждая отрасль сельскаго хозяйства будетъ имѣть свой отдѣлъ, который будетъ разрабатываемъ съ возможною полнотою. Программа: 1) Полеводство. 2) Лѣсоводство. 3) Скотоводство и птицеводство. 4) Садоводство и огородничество. 5) Пчеловодство. 6) Сельскохозяйственная механика и архитектура. 7) Вопросы и отвѣты по всѣмъ отраслямъ сельскаго хозяйства. 8) Сельско-хозяйственная хроника. 9) Полезныя замѣтки для сельскихъ хозяевъ и хозяекъ. 10) Домашняя медицина, гигиена и санитарное дѣло. 11) Внутренніе и иностранные рынки. При статьяхъ имѣются политинажі въ текстѣ и отдѣльные рисунки. — Журналъ „Еженедѣльный Обзоръ“ даетъ въ каждомъ номерѣ кратко, по обстоятельную характеристику выдающихся событій русской и иностранной жизни, романы, повѣсти, небольшіе рассказы изъ области наукъ, искусствъ и художествъ и т. пр.

Благодаря сочувствію гг. хозяевъ, редакція, несмотря на значительный объемъ своего изданія (не менѣе 200 печатныхъ листовъ въ годъ), множество дорого-стоящихъ рисунковъ и т. пр., находитъ возможнымъ оставить прежнюю цѣну, т. е. съ доставкой и пересылкою шесть руб. въ годъ за оба изданія. По примѣру прѣшлага года, лица, подписавшіяся до 1-го января, получаютъ при одномъ изъ первыхъ четырехъ № журнала разныя огородныя и цвѣточныя сѣмена.

Оставшіеся въ небольшомъ количествѣ экземпляры „Прогрессивнаго Сельскаго Хозяйства“ за 1884 г. могутъ быть получены изъ редакціи по 6 р. безъ пересылки.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА СБОРНИКЪ

„Практическое Наставленія Указанія и Рецепты“,

примѣнимые въ домашнемъ, городскомъ и сельскомъ хозяйствѣ, состоящіе изъ: 1000 полезныхъ наставленій и указаній относительно приготовленія разнаго рода съѣстныхъ припасовъ и консервовъ, а также приготовленія мыла, помады, душистыхъ водъ, чернилъ, красокъ и проч.; выведенія различныхъ пятенъ, истребленія всякаго рода насѣкомыхъ; 250 домашнихъ средствъ отъ различныхъ болѣзней; 500 средствъ насчетъ ухода и глѣченія лошадей, рогатаго скота, овецъ, свиней, птицъ и проч., и 250 полезныхъ замѣтокъ насчетъ разведенія цвѣтовъ, растений, плодовъ и проч.

Тутъ-же продаются:

1) Культура пшеницы, монографія профессора Я. И. Калиновскаго. Цѣна 1 руб., со перес. 1 руб. 25 коп.

2) Печатается сочиненіе Гравенгорста „Практическій пасѣчникъ“ съ 56 рисунками; переводъ съ 3-го нѣмецкаго изданія. Цѣна съ пересылкою 2 рубля.

Контора редакціи помѣщается въ С.-Петербургѣ Троицкій пер., домъ № 40.

„Kündja“ tellimisekuulutus.

Tellimisekirjade pealkiri on:

Въ редакцію газеты „Кюндья“ въ Ригѣ.

„Kündja“ hind on aastas 3 rubla, pooles aastas 2 rubla, weerand aastas 1 rubla.

„Neue Dörptsche Zeitung“ kirjutab: „Cesti põllutöö nädalalehe „Kündja“ kõige uuem number, mis kaa wiimisel ajal aina õpetlikusi kirjatükka on awaldanud, pakub selle lehe lugijatele ühe tõeste wäga tere tulemast pealise, kui see õige ilufaste wäljaehitatud pildid toob; tulewasel ajal tahab see leht korrapäraselt niisuguste piltidega lugemiste wäärtolemist ülendada. — Sell parajal ajal olgu meie põllumeestele jälle meele tuletatud, seda lehte oma püüdmisses, tõeste terwet ja õpetliku toidust maarahwale pakkuda, mitte ilma abita jätta, waid seda tema lugijateringi laiendamise läbi ärateenitud mõõdul edendada“. (Die neueste Nummer des estnischen landwirthschaftlichen Wochenblattes „Kündja“, welches auch in letzter Zeit eine Reihe überaus instructiver Artikel veröffentlicht hat, enthält eine den Lesern dieses Blattes sicherlich sehr willkommene Zugabe, indem es recht hübsch ausgeführte Illustrationen bringt; in Zukunft gedenkt das Blatt regelmäßig durch derartige Illustrationen den Werth des Textes zu erhöhen. — Bei dieser Gelegenheit seien unsere Landwirthe abermals daran erinnert, dieses Blatt in seinem Bestreben, wirklich gesunde und belehrende Nahrung dem Landvolke zu bieten, nicht im Stiche zu lassen, sondern dasselbe durch Erweiterung seines Leserkreises in verdientem Maße zu fördern.) — Oma ainsa lugijatele teatame meie mitme sõbra soovimise peale, et meie põllutöö piltide ja joonestuste kõrwas õpetliku ja ilukirjanduse siuga piltisid nii sage-

daste ja nii palju toome, kui meile lugijaid juuretulewad, et piltide eest wäga suured kulud aratafutud saawad. Meie paneme oma palwe kõige kirikuõpetajate, mõisa-herrade, köstrite, koolmeistrite, wallawanemate, walla-kirjutajate ja iga auusa Eesti rahwa waimuharimise edendaja ette, meie ettewöttnist rohke ja rutulise tellimisega toetada, sest kelle tarwis teaksime lehti muidu walmis seisma trükkida. Kes wiis lehte ilma wahemeheta tellib, saab ühe ilma hinnata. Kaha palume koha arasaata, sest wõlgu ei wõi meie oma lehte koguni mitte anda, mis weerand aastas paljast ühe ainsa rubla maksab. Meie lehe sisu ja leplik waim jääb ikka seksfamaks, mis kõik kõisid Eesti rahwa armastajad on heaks kiitnud. Peale isamaa Saksakeele ajalehete soowimiste kirjutas „Neue Dörptsche Zeitung“: „Kündja“ on wäga õpetlikusi, koguni oma ettewötud esikirja kohalisi kirjatükka awaldanud“. Nüüd nimetab see ajaleht mitu tükki meie lehe sisust ja kirjutab edasi, et „Kündja“ „iga wiisi katseb põllumehe filmaringi õpetuse ja aratuse läbi laiendada, ennast politika ja seltslasteriinu wallast täieste eemal hoides. Meie rõõmustame, et see leht nii truuste ükskord enesele ettewötud ülesannetest kinnipeab“. Tuhandete wiisi oleme oma tellijate käest kirjased saanud, mis meie lehe kohta täielist rahulolemist tunnistawad. Meie palume siis kõiki neid, kes meiega ühes nõuus on, meie lehe wäljalantamise kallal soowimise ja lehenäitamisega tööd teha.

Liht kirjade pealkiri on:

„Kündja“ toimetusele Riga.

Rahafirjadel: Въ редакцію газеты „Кюндья“ въ Ригѣ.

„Kündja“ toimetus.

„Küündja“ toimetusele Riga.
„Küündja“ toimetusele Riga.

„Küündja“ toimetusele Riga.
„Küündja“ toimetusele Riga.

„Küündja“

„Küündja,“ „Küündja,“ „Küündja.“

„Küündja“

Pöllumüü ja maailmateaduseajaleht.

Adress: **Въ редакцію газеты „Кюндья“ въ Ригѣ,**
„Küündja“ hind on aastas **3 rubla**, pooles aastas
2 rubla, weerand aastas **1 rubl.**

„Küündja.“
„Küündja.“
„Küündja.“

Musamat ja odavamad pildiajalehte
nii rohke ja lõbusa sisuga ei ole Eesti
rahwal selle põlwe rahwa seas mitte enam
oodata, mispärast meie oma auusaid uusi
sõbru rohke tellimisele palume.

„Küündja.“
„Küündja.“
„Küündja.“

Oma auusa lugijatele teatama meie mitme sõbra soovimise peale, et meie põllumüü piltide ja joonestuste kõrvas õpetliku ja ilukirjanduse sisuga piltisid nii sagebaste ja nii palju toome, kui meile lugijaid juuretulevad, et piltide eest väga suured kulud äratasutud saavad. Meie paneme oma palve kõige kirikuõpetajate, mõisaherrade, kõstrite, koolmeistrite, wallawanemate, wallakirjutajate ja iga auusa Eesti rahwa waimuharimise edendamise ette, meie ettevõtmist rohke ja rutulise tellimisega toetada, sest selle tarwis teaksite lehti muidu walmis seisma trükkida. Kes **wiis** lehte ilma wahemeheta tellib, saab ühe ilma hinnata. Raha palume kohe ära saata, sest wõlgu ei wõi meie oma lehte koguni mitte anda. Meie lehe siju ja leplik waim jääb ikka seksjamaks, mis kõit tõsijeb Eesti rahwa armastajad on heaks kiitnud. Tuhandete wiisi oleme oma tellijate käest kirjafid saanud, mis meie lehe kohta täielist rahulolemist tunnistawad. Meie palume siis kõiki neid, kes meiega ühes nõuus on, meie lehe väljalautamise kallal soovimise ja lehe näitamisega tööd teha.

Adressid palume õige selgeste Eesti-, Wene- eht Saksa keele kirjutada väljalatunud numbrid saadame järele.

Liht kirjade pealkiri on:

„Küündja“ toimetusele Riga.

Tellimiskirjade pealkiri on:

Въ редакцію газеты „КЮНДЯ“ въ Ригѣ.

Ауупакликулт

„Küündja“ toimetusele.

Rias: Stahl'i trükkimaja, Domkiriku all,
ja kirjaga „Küündja“ toimetusele Riga.

Kurejaares: Theodor Lange, Tallinnas: Kluge & Ströhm, R. Wassermann, Emil Krahn, Katerwes: G. Kusch.

Речникъ: G. Zentfeldt, M. Zorobly & Co., W. Willandis: G. S. Karow, P. Artus: Schmidtburg, F. Salmann.